

Alman tebliği

"Taarruz şiddetle devam ediyor,"

Merkezdeki ağır Sovyet taarruzu akim kaldı

Sovyet askerleri bir top mevzisinde

Rusların Leningrad'da ihraç teşebbüsleri tardedildi

Rumenler yeni bir muvaffakiyet elde ettiler, İspanyol tayyareleri harekâta iştirake başladı, Harkof istasyonu bir harabe halinde

Führerin umumî kararları: 6 (A.A.) — Şarkta taarruz hareketleri dün yeni muvaffakiyetlerle neticelenmiştir.

Leningrad batısında, ehemmiyetli Sovyet kıtaının ihraç teşebbüsü, Cronstadt'ın tekniî kalelerindeki top. ların ve deniz ve sahil bataryalarının himaye ve ateşi altında yapılmış olmasına rağmen müdafaaya hazır Alman kuvvetlerinin azimkâr hareketle, rîle tamamen tardedilmiş ve akim kalmıştır. Aynı zamanda ihata kuvvetlerini merkezden yarmağa istihdad eden şiddetli Sovyet taarruzu da akamete uğramıştır. İhraç edilebilmiş olan Sovyet kuvvetleri dağıtılmış veya esir edilmiştir. Tamamen dolu birçok gemi batırılmıştır. Yedisi fevkalâde ağır olan yirmi iki hücum arabası imha edilmiştir.

Sovyet taarruzları
Berlin 6 (A.A.) — Bir askerî kaynaktan bildirildiğine göre, Sovyet kuvvetleri (Devamı 5 inci sayfada)

İngilizlerle Almanlar konuşuyor:

Fakat radyo ile ve yaralıların mübadelesi için

İngiliz ve Alman radyoları arasında dostane (!) bir muhabere

Londra 6 (A.A.) — Almanların kontrolü altında bulunan Calais radyosu, aşağıdaki beyanata neşretmiştir: Alman hükümeti, İngiliz hükümetine hasa ve yaralı olan harb esirlerinin mübadelesine müteallik mübân bir haber vermek arzusunda. Bu haberi aldığımız zaman keyfiyeti 373 metre uzunluğunda dalga üzerinden bize bildiriniz. B. B. C. cevabını Alman tarafından teklif edilmiş olan dalga üzerinden vermiziştir.

Londranın cevabı
Londra 6 (A.A.) — British Broadcasting Corporation, İngiltere hükümetinin Calais radyosunun vereceği cevabını amanca dinleme amade olduğuna Calais radyosu söyle demştir: Alman harb esirleri ile Alman sivillerini hâmil olan hastane gemisi, 7 Birinciteşrin Salı günü Newhaven limanına terk edilebilir. Hareketin doğru olan saatinde ve hasa ve yaralı esirlerin yekününü sâhî serviste bulunan, miktarını lütfen bildiriniz. Dieppe'den hareket edecek olan hastane gemisinin hareket saati yarın ayıracaktır. B. B. C. su cevabı vermiştir: Aims olduğumuz ikinci mesajımızda (Devamı 5 inci sayfada)

Dünkü Sovyet tebliği

Bütün cephelerde çok şiddetli muharebeler oluyor

30 tayyare, 41 tank, 90 kamyon tahrib edildi

Moskova 6 (A.A.) — Bugünkü Sovyet ögî tebliği:

Dün gece bütün cephe imtidadınca muharebelere devam edilmiştir.

Leningrad'daki tanklar
Moskova 6 (A.A.) — Pravda gazetesinin Leningrad muhabiri Lenin grad müdafilerinin yeni tipte tanklar kullandıklarını bildirmiştir. Mühdîs birer silâh olan bu tanklar Almanların muharebelerinde kullanılan büyük sürül kuvvetlere karşı meüssir surette faaliyette bulunmaktadır. Muhabir, Leningrad'da yeni tanklar imal edildiğini ilâve etmektedir.

Hava akınları
Moskova 6 (A.A.) — Sovyet tebliğinin bir ilâvesinde Rus hava akınları şu suretle tavsif edilmektedir:

Bir gün içinde cephenin garb istikametinde bir hava cüzümâtı, 30 Alman tayyaresi 24 Alman tankını ve piyade kuvvetleriyle harb malzemesini (Devamı 5 inci sayfada)

Londra harb vaziyetini nasıl görüyor?

Alman taarruzu Moskova istikametinde inkişaf ediyor

Leningrad müstesna olmak üzere çok geniş bir taarruz başladı

Londra bu taarruzun çok büyük olduğunu söylüyor

Londra 6 (A.A.) — Londra'da Alman haberlere göre, Leningrad müstesna olmak üzere Almanlar Rusyaya karşı çok geniş inkişafta büyük bir taarruzda gemicilerdir. Almanların sarfetmekte oldukları başlıca gayret, merkezi muntakada kendini göstermektedir. Bu muntakada taarruzlar, cenubdan ve şimalden Moskova istikametinde inkişaf etmektedir. Bu taarruz, her tarafa anudane bir mukavele mekte karılanmaktadır. Maamafih taarruz bir miktar ilerlemiştir.

Alman taarruzu çok büyük diye tavsif edilmektedir. Ve Hitlerin nutkunda telmih etmiş olduğu büyük taarruz olması muhtemeldir.

Askerî vaziyet

Son Alman taarruzunun hedefi nedir ve bu ne gibi neticeler verir?

Eğer Mareşal Timeçenko, kâfi miktarda ihtiyat kuvvetine malik değilse, yapacağı iş sür'atle Moskova müdafaa hattına çekilmektir

Yazan: Emekli General K. D.

Müttefik orduların şark cephesinde kiş gelmeden evvel ve Kiyef şark muntakasında kazandıkları muazzam muvaffakiyetleri istismar ederek yeni ve büyük bir harekete geçmeleri pek fazla muhtemel olduğuna dair dünki ve evvelki günlük yazılarımızda serdettiğimiz müteallakî hadiseler teyid emişçe başladı ve Sovyetlerin doğuda emel melerini intaç edilecek olan bu büyük hareketin kırk sekiz saatlenberi başlamış olduğu, 1941-1942 kiş yardımını münasebetle Berline gelecek mühim bir nutuk söylemiş olan Alman devlet reisinin bizzat kendi ağzından işitildi. 4 Birinciteşrin tarihli Alman tebliğinin şark cephesine ad kısmındaki ifade tarzı da böyle büyük bir hareketin filhakika cereyan halinde olduğunu ayrıca ihssas ceyledi.

Kiyef imha meydan muharebesinin son erdiği tarih olan 27 Eylül'denberi Sovyet salâhiyetiar mehafîli, Almanların bu muharebedeki Sovyet zaylahı hakkında neşreyledikleri rakamları muhtelif vesilelerle yalanlamakla işgal etmekte, Londra mahfelleri de bu

Amerikada bitaraflik kanununun tadili bugün müzakere ediliyor

Ruzvelt kanununun tamamen ilgasını isteyecek mi?

Bugünkü toplantıya kimler çağırıldı, ortaya sürülen tahminler ne?

Vaşington 6 (A.A.) — Reis Ruzvelt ile Ayan meclisi liderleri arasında Salı günü Beyazsarayda akdedilen konferans ehemmiyetli bir mahiyet iktisab etmektedir. Bu konferansın bitaraflik kanununun tadili hakkında reis Ruzveltin tavsiyelerini ihtiva etmekte olduğu sanılıyor. Siyasi mehafil, bu hususta üç faraziye derpîş etmektedir:

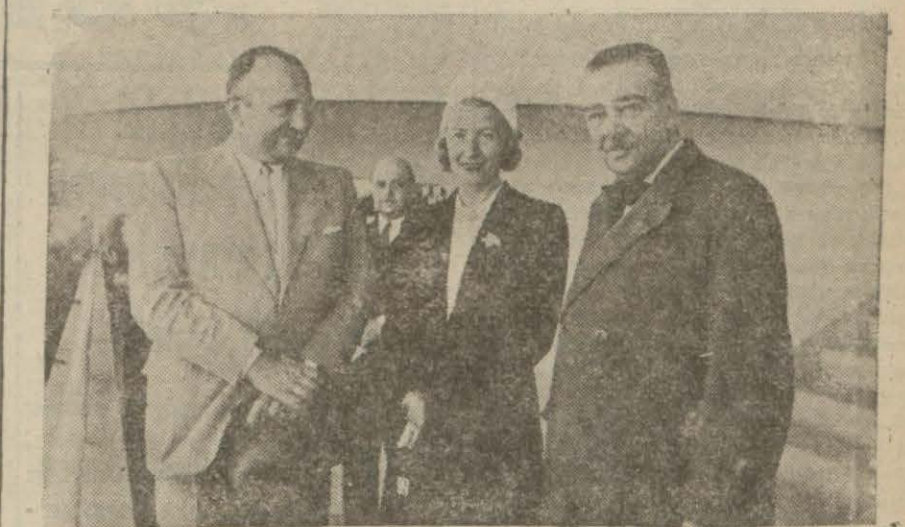
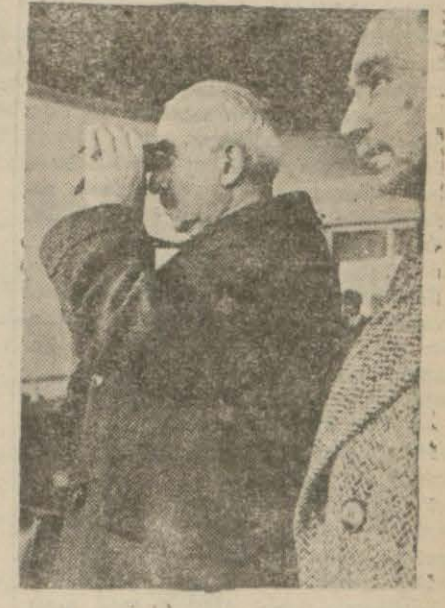
1 — Reis Ruzvelt bitaraflik kanununun tamamen ilgasını isteyecek tir.
2 — Yahud ticaret gemilerinin silâhlândırılmasını meneden madde nin lâğvını isteyecektir.
3 — Ticaret gemilerinin silâhlandırılmasını ve bunların harb muntakada bulunmasını (Devamı 5 inci sayfada)

İtalyada faşist rejimi aleyhine hareket mi var?

İtalyadan sızmakta olan haberler bu memleketin nazik bir durumda olduğunu göstermektedir. Harbin kısa süreceği tahminlerinin iflâsı İtalya iktisadi çıkamazlara girmektedir. Son gelen haberler İtalyada ek meğm de vesikaya tâbi tutulduğunu bildirmektedir. Harbin ikinci kiş girerken hâsıl olan bu vaziyet halkın maneviyatı ve faşist rejiminin nüfuz üzerinde tesir yapmaktaki ve faşist rejimi aleyhine bir hareket beklenmektedir. (Radyo gazetesi)

Millî Şef

Pazar günü Ankara'da, Hipodromda yapılan at yarışlarına Milli Şefin şeref verdiği yazılmıştır. Resinde İsmet İnönü yarışları takib ederken görülmektedir. Ticaret görüşmeleri için bir müddettenberi Ankara'da bulunmakta olan Alman iktisad müşaviri Dr. Klodius te at yarışlarında hazır bulunmuştur. Dr. Klodius'u Numan Memencioglu ile bir arada görüyorsunuz.

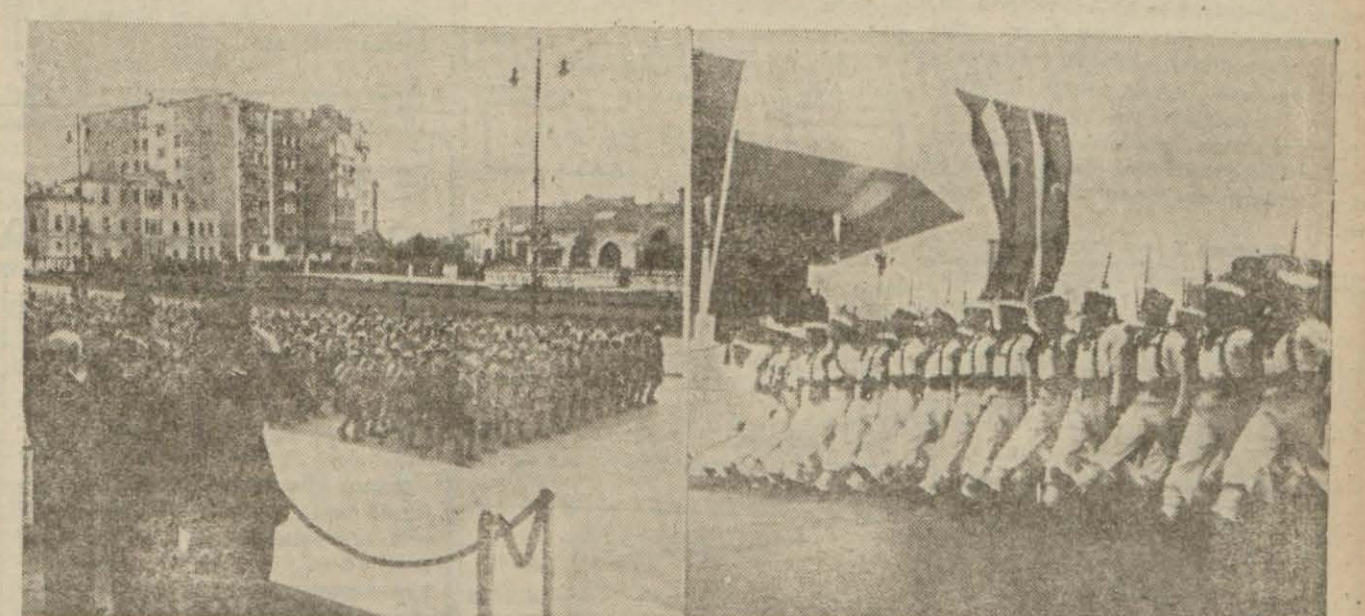
Nafia Vekilinin "Son Posta," ya beyanati

"Gayemiz, memleket topraklarını bol suya kavuşturmak, Vekil, Elektrik, su ve yol işleri hakkında izahat veriyor

Birkaç gündendenberi şehrimizde bulunan Nafia Vekili Ali Fuad Cebesoy dün akşamki ekspresle Ankara'ya avdet etmiştir. Vekil, Haydarpaşada kendisine mülâki olan bir muharririmizin muhtelif suallerine cevaben şu beyanatta bulunmuştur: «İstanbul zati işlerim için geldim. Elektrik ve su ve yol faaliyetine gelinece: Elektrik ve su işleri, üzerinde ehemmiyetle durduğumuz iki branş.

İstanbul, Kurtuluş Bayramını coşkunun tezahüratıyla kutladı

Dün binlerce istanbullu kahraman orduyu heyecanla alkışladı

Dünkü muhteşem geçit resminden iki intiba
19 sene evvel, tarihin en büyük muvaffakiyetini yaratan kahraman ve muvaffak zaffer ordusu sayesinde hürriyetine kavuşan İstanbul, dün bu mütlü yildönümünü büyük bir tezahüratla kutlulmuş. Bu münasebetle dün şehir baştanbaşa bayraklarla süslenmiş, kablelerini bu mukaddes günün sevin. (Devamı 5 inci sayfada)

Hergün

Mihver karşısında
Angle-Sakson âlemi

Ekrem Uşaklıgil

Anglo-Sakson âlemi mihverin karşısında granit bir kaya halindedir.

Dünya hadiseleri zaman zaman şiddetli fırtınalar hazırlıyor. Bu fırtınaları bazan azami haddine kadar götürüyor, fakat bir müddet sonra fırtına geçince granit kayanın sarsılmaz durmakta olduğunu görülmüyor.

Muharebenin başladığı günden bugüne kadar geçen iki yıldan fazla zaman içinde Anglo-Sakson âleminin İngiliz ucunda hiç bir değişiklik görülmedi.

İngiltereyi ister müteveffa mister Cemberlayn temsil etsin, ister mühterem mister Çörel, büyük Britanya imparatorluğu muharebe münasebetiyle daima aynı kararı tekrar etmiştir:

— Mücadele İngilterenin mutlak bir zaferi ile neticeleneceği zamana kadar devam edecektir.

Polonya cephesi yıkılıyor, Norveç cephesi yıkılıyor, Felemenk — Belçika cephesi yıkılıyor, Balkan cephesi, Girit cephesi yıkılıyor, fakat...

İngiltere nevmidir değil, bedbin değil, ilk kararında sabit kalıyor.

Anglo-Sakson âleminin Amerika ucuna gelince, Amerikanın muharebeye karşı ilk günde aldığı vaziyet ile son günlerde aldığı vaziyet arasında İngilizlerin tamamen aksine olarak büyük yük bir değişiklik vardır.

Hiç şüphe yok, ki Amerikanın matbuat, ticaret ve finans sahalarında pek büyük ve pek nüfuzlu bir kısmı muharebeye takaddüm eden senelerdenberi Alman aleyhtarları ve Alman aleyhtarlığına muhtelif delilleri ile göstermiştir, fakat umumiyeti itibarıyla Amerika muharebenin başında muharebeye karşı İngiliz-Fransız dostu olmakla beraber bitaraf bir vaziyet almış ve cumhurbaşkanı mister Roosevelt bir üçüncü defa olarak itihab edilebilmek için Amerikanın bitarallığını muhafaza etmek taahhüdünü siyasi programının başına koymak zaruretini duymuştur.

Aradan epeyce uzun zaman geçti, bu zaman zarfında muhtelif düşünceler, amiller, menfaatler, kinler hareket geldi, harb tarafları ile aleyhtarları arasında çarpışmalar oldu, tedricen harb tarafları yer kazandı, ve Amerika bitarallıktan çıkarak İngilterenin yardımına, baş desteği oldu, henüz yapılmış tek şey Berlinde herb notası volturarak sefirini, daha doğrusu sefir vekilini geriye çağırılmakla beraber, ti bu son bağın da kurulmasından memnun olacaktı, fakat efkârı umumiyeye henüz kazanılmamıştı, ayrıca cumhurbaşkanının üçüncü defa olarak büyük mevkile getirilerek bitarallığı muhafaza edeceği hakkında yapmış olduğu kat'î vâd ile bazı siyasi mülahazalar, larda Amerikanın son bağı kendi eline kirmasına mâni oluyor. Amerika hükümeti ister ki bu hareket karşı taraftan gelsin, cumhurbaşkanının, harbiye nazırının, bilhassa bahriye nazırının yekdğerlerini (aklı eden nutukları bir taraftan efkârı umumiyeyi biraz daha kazanmak gayesini güderken, bir taraftan da Almanıyayı tahrik matuf birer vasıta olarak görülmelidir. Yalnız Almanıya bu siyaseti teşkil edeceği hiç benzemiyor. Sanki hissizdir.

Anglo-Sakson âlemi hakkında etimoloji çalışmamız bu tablo bu noktada imzalıdır, filhakika harb karşısında İngiliz vaziyetinin değişikliği, Amerikan vaziyetinin ise harb tehlikesi görünmesi uzaktan bakışın verdiği bir hissiyat, vaziyet biraz daha yakından tetkik edilince, esasen taahhüt edilemeyeceği beraber gene oldukça mühim bir düşünce itihabalesinin göze çarpmaması mümkün değildir. Bu istihale Girit muharebesini müteakib başlamış, şark seferinin açılmasından sonra artmıştır.

İngiltere deniz asırı harblerde Hindistan, cenubi Afrika, Avustralya, Kanada kaynaklarına istinad eder.

Hindistan bir şark müstenciliktedir, ondan bahsetmeye hiç lüzum yok. Fakat cenubi Afrika bu müdâdeleye millet meclisinin bir tek rey ekseriyeti ile girmiş, girdikten sonra da İngiltereye verdiği yardımcı kuvvetleri daima ana vatana çok yakın yerlerde kullanmıştır.

Avustralyaya gelince, Balkan ve Girit muharebelerinde bu kuvvetlerin İngiliz kuvvetlerine nazaran fazla ziyafat verip vermedikleri noktası etrafında bir münakaşa açılmış olduğu hatırlanır. Bu huzursuzluk sezilmekte, hükümet buhranları yekdğerlerini takib etmektedir. Bunların en sonucunu elân açıklar.

(Devamı 6 net sayfa)

TAKVİM 7 İnci Teşrin	
Rumi sene 1357	Arabi sene 1860
1917	1918
Eylül 24	Resmî sene 1911
15	15
GÜNLER	
S. D.	S. D.
6 03	4 25
12 10	10 4
Ramazan 15	
S. D.	S. D.
12 02	15 17
15 04	17 19
18 06	20 22
21 08	23 25
24 10	26 28
27 12	29 31
30 01	31 02
31 03	01 04
01 05	02 06
04 08	05 10
07 11	08 13
10 15	11 17
13 19	14 21
16 22	17 24
19 26	20 28
22 29	23 31
25 31	26 02
28 03	29 04
31 05	01 06
03 07	04 08
06 09	07 10
09 11	10 12
12 13	13 14
15 15	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05 20
07 21	08 22
10 23	11 24
13 25	14 26
16 27	17 28
19 29	20 30
22 31	23 01
25 02	26 03
28 04	29 05
31 06	01 07
03 08	04 09
06 10	07 11
09 12	10 13
12 14	13 15
15 16	16 17
18 18	19 19
21 20	22 21
24 22	25 23
27 24	28 25
30 26	31 27
02 28	03 29
05 30	06 31
08 01	09 02
11 03	12 04
14 05	15 06
17 07	18 08
20 09	21 10
23 11	24 12
26 13	27 14
29 15	30 16
01 17	02 18
04 19	05

Gayrimeşru Birleşmeler Ve Nesebi Gayrisahih Çocuklar Meselesi

YAZAN

**Dr. Ali Fuad
Başgil**

*Istanbul Hukuk Fakültesi
dekanı ve esas teşkilât ha-
kuku ordinaryüs profesörü*

Bundan evviki iki yazımda (1) gayrimeşru birleşmeler ve nesebi gayri sahih çocuklar derdini teşrihe ve bu derdin âmillerini göstermeğe çalıştım. Bu yazımda da tedavisi imkânlarını araştıracam. Yalnız, tekrar edeyim ki, mesele ciddi çetindir. Tek bir kafanın bütünlüğüde kavrayıp halledeceği bir iş değildir. Ale bünyemizde açılan bu yarağın tedavisi geniş bir anket ve konsültasyon istemektedir. Ben burada derdin devası muhakkak şudur demiyeceğim. Meselenin nezaketi ni ve fevkalâde ehemmiyetini anlamış bir insan sıfatıyla bunu demeye bir denizlik edeceğim. Ben yalnız düşündüğüüm imkân ve ihtimalleri ortaya koyacağım. Ve bunları devlet adamlarımızın ve yüksek hukukçularımızın temennülü ve tenkid nazarına arz etmekle iktifa edeceğim.

Mevzuumuz birbirine bağlı ve birbiri rinin illet ve neticesi şeklinde zühür eden iki mesele halindedir. Bunlardan biri gayrimeşru birleşmeler, diğeri de nesebi gayri sahih çocuklardır. Evvelâ birinci meseleyi ele alalım. Bilindiği üzere; hayvanlar hattâ nebatlar âleminin umumî ve ezeli bir kanunu olan cinsî münasebet ihtiyacı ve nesil üretme insiyaki insan cemiyetlerinde bir takım usul ve merasime bürünmüş ve evlenme şeklini almıştır. Evlenme, bir kadınla bir erkeğin birlikte yaşamağa ve birbirile hayat ve saadet yoldaşlığı yapmağa resmen ve alenen söz vermelerinden ibaret mükadde bir misaktır. İptidal devirlerdenberi her cemiyet ve medeniyette cinsî münasebetlerin meşruyeti böyle bir misaka bağlanmış ve evlenme halindeki münasebetlere gayrimeşru nazirle bakılarak bunlarla mücadele edilmiştir. Zamanımızda aile düşmanlığının şampiyonluğunu yapan bolşevik komünizm bile, serbest bir mukavele şeklinde olsun, evlenme müessesesini kabul etmek mecburiyetinde kalmıştır. Evlenme haricinde kalan cinsî münasebetlerin hepsi gayrimeşrudur. Fa-

(1) Bu yazılar Son Postanın 29 Eylül ve 1 Ekim tarihlerinde çıkmıştır.

kat gayrimeşru münasebetlerin hepsi gayrimeşru birleşme şeklinde değildir. Bazı münasebetler tesadüfi ve gelip geçicidir ki bunlara «fuhuş» denir. Fuhuş her devirden çok zamanımızda mühim bir içtimal yara haline sınımsız bir mesele olmakla beraber, bizi burada meşgul etmeyecektir. Gayrimeşru münasebetlerden bazıları da az çok devamlıdır ve karı koca yaşayışı manzarası arzeder. İşte gayrimeşru birleşme diye bu türlü münasebetlere diyoruz. Dikkat edersek, gayrimeşru birleşmeler de birkaç şekil almaktadır. Bunların bir şekli, bekâr bir erkekle bekâr bir kadının evli imiş gibi birlikte yaşamalarıdır ki, buna «serbest birleşme» denir. İkinci bir şekli (Concubinage) dir ki, evli bir erkeğin meşru karısından yahud evli bir kadının meşru kocasından başka birde devamlı bir surette gizli veya açık münasebette bulunmasıdır. Buna da halk dilinde «metris hayatı» denir.

Gayrimeşru birleşmelerin şu iki şekli tarihin her devrinde ve bugün de dünyanın her tarafında bilin ve görülen şeylerdir. Fakat bir üçüncü şekli daha var ki, bu, muasır Türkiyemize mahsustur, ve dîni nikâh kisvesine bürünmüş maskeli bir poligamidir. Bu şekli Türkiyemize mahsustur, dedim; çünkü ben bu türlü gayrimeşru birleşmeye ne tarihten ve ne bugün yaşayan milletlerden bir misal hatırlıyamıyorum. Dîni maskesine bürünmüş poligami, Kanunu Medeni'nin tabükünden sonra bizde zühür eden nev'i şahsa münhasır bir fenomenidir ve hukuk tarihinin en orijinal bir faslını teşkil edecektir.

Bu şekil gayrimeşru birleşmelerin orijinallığı şurasındadır: İki evvelki birleşmelerde, münasebette bulunan

kadın ve erkek vaziyetlerinin gayrimeşru olduğuna ve içinde yaşadıkları cemiyetin kanunlarına aykırı harekette bulduklarına kanidirler. Fakat şu veya bu sebepten dolayı vaziyetlerini meşrulaştıramamaktadırlar. Halbuki bizdeki maskeli poligami böyle değildir. Burada kanun harici birleşme kadını ve erkek bu birleşmenin gayrimeşru olduğuna xani değildir. Çünkü dîni nikâh ile birleşmişlerdir. Bunların nazarında, evlenme Allahın bir emridir. Allah «evleniniz, çoğalmınız» demiş ve dörde kadar müsaade etmiştir.

Bu tahli ve tasnif ile bizdeki gayrimeşru birleşmelere mâni olmadaki fevkalâde güçlüğü anlatmış oluyorum. Gerçi gayrimeşru birleşmelerle mücadele her memlekette çetin olmuştur. Fakat bizdeki, nev'i şahsa münhasır, şekli bu güçlüğü bir kat daha erttir. Hukuki bir müesseseye kökünü ve cevherini mâşerî vicdandan, kolektif telâki ve itiyatlardan almazsa bunu yaşatmak hususî bir itina ve meharere muhtaçtır. Ve sulistimallerle mücadele tabiatle pek çok güçleşir.

Bu noktayı ve bizdeki gayrimeşru birleşmelerin bu hususiyetini daima hatırd tutarak, umumiyetle gayrimeşru birleşmelere mâni olacak tedbirlere gelelim.

Bu tedbirler, zecri ve doğrudan yahud dâfi ve bilvasita olmak üzere iki şekilde tasavvur olunabilir. Zecri tedbirler polis kuvveti ve adli zabıta müdahalesini icab ettirir ki, ben kendi hesabıma, içtimal meselelerde bunun müsbir olacağına kani değilim. Bence içtimal derdleri polis ve zabıta müdahalesi, teşbihte mazur görüleyim, fren-giyi; tedavi ederken karacığeri harabeden zehirli ilaç gibidir ki buna en son müraacaat edilmesi lâzım gelir. Nitekim tecrübeler de onun gösteriyor. Bazı memleketlerde bekârlıkla mücadele etmek ve evlenmeleri çoğaltmak için bekarlık vergisi tecrübesi yapılmış; yahud, intiharlara mâni olmak için intihara teşebbüs fiili cezalandırılmıştır. Fakat bunlar ne bekârlığa, ne de intihara mâni olamamış; bilakis memlekette küskünleri ve bedbahtları çoğaltmıştır. İçtimal meseleleri zecri

tedbirlere, polis ve zabıta müdahale, sile halle kalkışmak, hastalığın ârazına hücum etmektir ki, bu usul bugün tababette olduğu gibi içtimalyatta da ekseriya tesirsiz görülmüş ve terk edilmiştir. Hastalığı ârazında değil, kaynağında aramak ve kökünden tedaviye çalışmak lâzımdır.

Bu metod üzerinden gidince, gayrimeşru birleşmelerle müessir surette mücadele için, evvelimide meşru birleşmeyi yani evlenmeyi tanzim etmek ve yoluna koymak icab eder. Çünkü bir memlekette gayrimeşru birleşmelerin çoğalması, evlenme müessesesinin çürümekte olduğu bir hastalığın ve hâzimsizliğin işareti ve ârazıdır. Bu ârazı bırakınız! Başağrısını başınızı sarılamakla geçiştirmeye bakmayınız; mide nizdeki bozukluğu yahud deverandaki bir ârazıyı gidermeğe çalışınız. Gayrimeşru birleşmeleri de hastalık sanmayınız. Bunlar ârazıdır ve asıl hastalık evlenme müessesesindedir. Acaba? Şimdi size bazı rakamlar vereceğim ki bunda şüphemiz kalmayacaktır.

1938 senesi istatistiklerine göre, Türkiyede bir sene içindeki evlenme sayısı 30,272 dir. Medeni Kanuna göre yapılmış ve tescil edilmiş olan bu evlenmelerin 29,521 i vilâyet ve kaza merkezlerinde, bine yakın miktarı da köy ve kasabalardadır. Bu rakamların ifade ettiği manayı anlamak için, nüfusunuzun köy, kasaba ve şehirlere tevazzuu suretini görelim. Bugün Türkiyemizin mecmu nüfusundan on dört küsur milyon köylerde ve ahali on bin den eksik olan küçük kasabalarda yaşamaktadır. Buna mukabil, üç milyon gibi küçük bir parçası da şehirlere oturmaktadır. Şu halde, yukarıda verdiğimiz rakamlara göre, köy ve kasabalarda yaşayan yüzde seksen bir nisbetteki büyük bir kütle nüfusa, senevi bin kadar evlenme düşer ki bu hiç demektir. Tuhahim ki, köylü evlenmek için şehire geliyor ve akid şehirde yapıyor da onun için şehir evlenmeleri rakamı kabarıktır. Bunu kabul edelim. Fakat on sekiz milyona yakın nüfuslu Türkiyede topu topu senede otuz bin küsur kişi mi evleniyor? Eğer böyle ise, Türkiyemiz bir girdaba doğru gidiyor demektir. Çünkü dünyanın hiçbir memleketinde bu kadar az evlenme yoktur. Nüfus nüfusumuza az çok yakın olan Romanyada senede 185 bin, Yugoslavyada 108 bin evlenme vardır. Halkı ekseriyetle denizci ve gezgin olan yedi milyonlu Yunanistanda bile senede 38 bin kişi evleniyor (2). Hayır, endişeye mahal yoktur. Muhakkak ki Türkiye dünyanın en çok evlenen memleketlerinden biridir.

(Devamı sayfa 4/1 de)

(2) Bu rakamları ve istatistik malûmatını kıymetli genç hukukçumuz Hıfzı Timur'un Doçentlik tezinden aldık.

GÖNÜLİSLERİ

Bedbaht aşk nasıl unutulur?

Ankara'da oturan Bayan «A.Ç.» küçük bir sergüzeşt geçirmiş, mektubunun gazeteye geçmemesi lüzumunu ehemmiyetle kaydettiğine göre sergüzeştinin mahiyetini size anlatamıyacağım. Yalnız derdini söyleyeyim:
«Bu bedbaht aşkı nasıl unutabilirim?» Diye soruyor.
Ele geçirilmesi pek kolay olmıyan beylik bir ilaç tavsiye edeyim:
«Yeni bir aşk bulursun, olmadı takdirde alâkanı çekecek bir mevzu ararsın, yalnız kalmamıya çalışırsın, ce-

miyet hayatında sık sık görürürsün, bir de bakarsın ki, evvelleri seni işgal eden meseleyi tamamiyle unutmuşsun.

★
Bay «H. H.» a:
Anlatığınız vaziyete göre meseleyi basit bir dargınlık halinde görüyorum. Maalesef kabahat de sizin tarafındadır. Eğer karşınızdakinin karakteri hakkında tam malûmata sahip olsaydım, size özür dilemek veya lâkayd kalmak şıklarından hangisinin doğru olduğunu (Devamı 4/1 de)

«Son Posta,,nın bulmacası: 29- (3)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollayan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

Soldan sağa:

- 1 — Namaz kılan yer (7).
- 2 — Boyun akisi (2), Kışeye mensub (5).
- 3 — Sonuna (1) gelirse çalar (2), Fransızca göl (3), Orta (3).
- 4 — Tanrı (4).
- 5 — Ekinlerin toplandığı yer (6), Yapmak (3).
- 6 — Tepeden yüksek (3).
- 7 — Hususî değil (5). Valide (3).
- 8 — Dış diller (4), Bir kadının ismi (5).
- 9 — Çarpma, tersine dönen (4), Belâ (4).
- 10 — Sonuna (a) gelirse deniz, de gider (3), Ecdad (3).
- 11 — Asker (2), Yaş değil (4).
- 12 — Namus (3), Vilâyet (2), Lezzet (3).

Yukarıdan aşağı:

- 1 — Temiz, pak (6), Acı değil (5).
- 2 — Birdenbire (3), Bir kut'a (6).
- 3 — Bir meyva (4).
- 4 — Zulüm yapan (5), Fada (3).
- 5 — Tehlike işareti (5), Bir ırk (3).
- 6 — Bir soyadı (5), Ayak diremek (4).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

- 7 — Bir rıda (2), Küçük (4).
- 8 — Sonuna «a» gelirse meyva ve meyvağos olur (2), Lambadan küçük (5), Bir saz (2).
- 9 — Bir rakam (3), Kuşu uçuran (5), Sonuna (y) gelirse demiryolu olur (2).
- 10 — Konuşan kuş (7), Koyunun etli yeri (3).

Cumhuriyetin üçüncü gecesi

— 115 —

Memleketin her tarafında şenlikler devam ediyordu.

Gazi Mustafa Kemal Paşa: Reisi, cümhur intihab edilmişti.

Millet sevinç içinde idif.

İstibdattan meşrutiyete geçmiştik. Meşrutiyetten de cumhuriyete geçiyor. Her tarafta; her işde inkılablar olacaktır. Ben de kendi hayatımda bit. tabi ona göre bir inkılab hazırlıyorum.

Fakat; bu ilk geceleri; neş'e ile geçirmek lazım değil miydi?

Birinci gece teletin bir gazabına uğramıştım. Cebimdeki dokuz yüz yetmiş beş lirayı çaldırılmıştım. İkinci gece de gene tuhaf bir cüvel kader beni ezdi: Çeşne başına kadar gidip elindeki tes-tile bir damla su almadan geri dönen avare gibi; genç kızların lânel vus-latından susuz ve bağıri yanık dönmüş-tüm.

Ya üçüncü gece?.. Bu akşamda ti-yatroya gidelim.. dedim. Fransız ope-reti gelmiş dediler. Amma ne operet? Parisin dördüncü veya beşinci sınıf ak-tör ve aktrislerini toplamışlar. Hele primadonna ve kızlar?.. Sa - namma gösterdikleri şey: Yanız tabiatın sen'a-tı?.. Vücut çıplaklığı!.. Maamafih: Fe-na da değil. Mademki Fransız nükte-lerinden bhaktın anıyamıyorum. Hiç olmasın gözümüz döysün. Tâ ön kol-tuktardan birine, harb zengini gib; ku-rulduk. Yanımda üç genç kız fıkrıda-yıp duruyor.. Rum mu; Ermeni mi; Yahudi mi bilmem... Çünkü: Malûm ya kafalar az çok tütsülü.. Türk de-ğil, amma; ne?

Perde arasında; el ilanlarına bakma meselesinde arada bir konuşma husule geldi. Bunların Viyanah olduklarından ve İstanbula arasına gidip gelmeleri hesabı ile yarım yamalak türkçe öğren-mişler.

Bana ne? Lisan dersi mütehasşısı değilim ya. Benim maksadım şu bay-ram gecelerini hoşça geçirmek değil mi?

İlan vesile oldu. Konuşmaklığımız vasıta oldu. Oyundan sonra bir oto-moble atlattık. Doğru: Büyükdere! Ü-zerimde yüz lira kadar para vardı.

Deniz kenarında kapalı bir gazinoya indik. Kış mevsimi, her taraf kapalı. Öyle ya. Deniz kenarında bahçeler açık değil.

Orada eğlenemedik. Bara gidelim de-ğil. Beyoğluna döndük. Tepebaşı ba-rına girdik. Burada da hayli içtik. Ne

olmuşum bilmem. Masaya dayanıp sı-zıp kalmışım.

★

Ertesi sabah benden:

— 153 lira istemezler mi?

Cebimdeki yüz lira nereye gitmişti? Demek bunlar; bu (bar) sahipleri de bizim başka bir numaramız idiler... Onların dolabları (meşru ticaret) per-desi altında dönlüyordu. Arayan soran var mıydı? Yanında para yoktu. Ne yapmalı?.. Hiç bozmadım.

— Bana bir garson veriniz, tazihane de tediyeye ederim, dedim.

Şefleri:

— Peki paşam; dedi; yazihaneliz nerede?

— Ömer Âb'd hanında: Un şirketli... — Başüstüne paşam.

Yanına bir Yahudi garson verdiler. Evvelâ Tepebaşında bir lokantaya girdik. Cebimde beş lira kalmıştı. Üç liralık yemek yemiştik. Garsonun eline de bir lirayı bahşis olarak verdim. Öy-le ya. Ustalarından dayak yiyecek o-lursa hiç olmazsa küfredemez.

— Bir lira aldık; dayak yedik der. Takas, tokas yapar??.. Yahudi hesabı da'ma böyledir?.. (Haydi beni takib et) dedim. Garsonia Ömer Âb'd hanına geldik.

Orada bazı yazihaneler vardır ki üç dört oda içiçe olduğu için birden gi-rilir; en sonuncudan çıkar ve içerisi birçok muamelâla meşgul ve insanla dolu olduğu için giren çıkan belli ol-maz.

Garsona:

— Sen kapıyı önünde dur, dedim. — Peki paşam... dedi.

Bir kapıdan girdim. En son kapıdan çıktım.

Deha orada durur muyum?

Köprüden tabanı kaldırdım. Doğru Babâli caddesi, zaten yolmuştu. Biraz dolaşıktan sonra evin yolunu tuttum. O vakitler Gedikpaşada oturu-yorduk. Eve geldim. Validem kapıyı açtı. İçeri girdim. Tam merdivenleri çıkarken kapı çalınmaz mı?

Validemin rengi bir defa sarardı: — Galiba; gene polis arkandan gel-miş.

Dedi.

— Bir şey yapmadım ki? — Ben malımı bilmez miyim?...

— Dur ben açayım! — Kapıyı açtım. Karşımda garsonu görmüyeyim mi?.. Bu defa benim ren-gim sarardı.

— Ne o?..

— Siz: Haydi beni takib et.. deme-diniz mi?

— Allah... Allah...

— Evet!.. Tepebaşında yemek yedik. Bana: Haydi beni takib et, dediniz. Ö-mer Âb'd hanına yeldik. Bir kapıdan yirdik.. diğer kapıdan çıktık.

— Ey.

— Emriniz üzere ben peşinizde.. köp-rüden koşu koşu yeçtik. Ben vapura bineceksiniz zannettim. Yürmediniz, Ba-bâli de yeldiniz. Üç beş kitabıya uğ-radınız.

— Sen?..

— Haydi beni takib et.. demediniz mi? Bittabi arkamızda yeliyorum.

— Ey...

— Oradan gene yokuşa turmandık. Koşa koşa buraya yeldiniz. Kapıyı çal-dınız. İçeri yirdiniz, fakat kapıyı ka-padığımız için araya mâni grdı. Arka-nızdan yeledim.

— Kapıyı kapamasam...

— Emriniz üzerine yene takib ede-cektim.

Bereket versin ki kapıyı kapamışım. Yoksa kurnaz Yahudi paldır küldür yatak odama kadar gelecekmış??.

Olacak gibi değildi. Ya parayı ver-mek lâzımı?.. Yahud mahallede reza-lete meydan vermek gerekti..

— Garsona.. pekâlâ.. gene emre ita-at... Beni takib et.

Dedim. Evden dışarı fırladım, arası-ra göğümün ucile dönüp bakıyorum. Garson bu defa ense kökümde beni ta-kib ediyordu.

Nereye mi?

Doğruca (Galatiasaray polis merke-zine) girdim. Tevekkeli dememişler.. Cenabihak insanı hekimsiz, hâkimsiz yerde bırakmasın. Garson biraz afâl-ledi amma gene peşimi bırakmadı.

Doğru komiserin yanına çıktım.

Cebimde yüz lira olduğu halde iki ilâçlı konyakla beni sarhoş ettiklerini, ve yüz liramı aldıktan başka 153 lira daha istediklerini antattım.

Komiser garsonu çağırdı.

— Bu efendinin hesabı ne imiş, diye sordu.

— Efendim 210 lira hesabı vardı. Ü-zerinde 62 lira parası varmış. 57 lirası-nı verdi. Baki 153 lira kaldı, dedi.

— 210 lira mı?.. Bu adam Topkapıda ev mi satın alıyor; birkaç saat barda mı kalmış.

— Yemey içmiş efendim.

— Behey utanmaz adamlar... Bir iki saatte insan 210 lira yer içer mi?.. Bir haftadır nedir elinizden çektiğimiz soy-madığımız adam kalmadı. Şikâyetler on beş geçti, bu ne haldir?..

Deyip ya Allah nidasıle Yahudi soy-guncuya bir tokat aşketti.

— Defol buradan git, dedi. Alacağı-nız varsa mahkemeye gidersiniz!..

İkimiz de dışarı çıktık.

Garson bana:

— Efendi. Şimdi ne yapacağım ben?.. (Devamı 4/1 de)

GÜNAHKÂR

"Son Posta.. nî edebî romanı"

DÜNYA

— 100 —

Benden öğreniyorsun değil mi? Bir koca bahusus böyle ak sağı bir adam bu kadar küçülmemeli.. hakkın var. Fakat hakkın benim hakkımı inkâr ettiremez sana.. senden şunu istiyorum delikanlı.. Nazanla meşgul ol-malısn. hayatı, zaruretleri olduğu gibi kabule mecburuz. Ondan kaç-mamalısn. O senin arkadaşığına, sevgine muhtağdır. Yalvarırım, bana böyle tuhaf tuhaf bakma delikanlım. Önünde ne kadar küçüldüğümün farkındayım. Fakat bununla sen beni de kurtarmış olacaksın O zaman Na-zan buradan gitmeyecek. Onu her za-man görebileceğim, sesini, nefesini duyacağım. Bu kadar saadet benim için çok bile.. beni anlamıya çalış Se-dad.. onun şefkatine muhtaçım. «Nasılın!» demesi, saçlarını okşa-ması işte en büyük saadet!.. Bunlar-dan mahrum olursam yaşıyamam. O aramızda geçenleri hiç bir zaman bilmeyecek. Çok uzun zaman size iz-tirab vermeyeceğimi umuyorum. Eh artık vakit geldi, azrallık pek ya-kınlarda dolaştığını hissediyorum. Siz insanlarsınız. Gözlerinizi müsterih ka-payacağım. Bana bu huzuru sen ve-receksin delikanlı!

İKİNCİ KISMIN SONU

ÜÇÜNCÜ KISIM

-A-

Yeni hâdise'ere doğru

Genel direktörün başında bulun-duğu müessese, büyük bir işe girişe-çektik. Her bal tutanın parmağını ağ-tıkbalı düşünerek fırsatlardan istifa-ğına götürmesi her zaman değişmez-de etmek icab ediyor. İyi gördüğü -bir vakia olduğu için. beyefendi bu işe hususi bir ehemmiyet atfediyor-du. Eğer bu işde kendi arzusuna uy-gun bir dolab çevirebilirse, kasasına müşkül mevkilere düşürebilir. Buna ne sen, ne de ben tahammül edebi-liriz. Binaenaleyh karıcağım, türlü-düşüncelerle, telâkkilerle, namus-ahlâk endişelerile ağzımıza uzanan tokmaları reddetmek budalalığına ni yalamak mecburiyeti hasıl olacaktır göstermeyeceğiz.

ki, bu yalama keyfiyetinin parmak-tan avuca intikali genel direktör bey-efendinin aslâ işine gelmezdi.

Bütün büyük teşebbüslerde ve iş-lerde olduğu gibi, klâsik usule baş-vurmak, organizasyonun başında bu-lunan bu zatı da elde etmek müm-kündür. Ancak yapılan iskandil netice-sinde bu sahibi salâhiyet zatın yir-minci asrın namuslu insanlarını bilâ mukavemet teslim alan akçe si-yasetile avlamak mümkün olmayaca-ğı anlaşılmıştı.

Genel direktör beyin kafası vâkıa göbeği derecesinde dolgun değildi. Ancak, bütün iş adamlarına hâs pra-tik zekâ kendisinde bir nebze mev-cuddu. Şişman kahramanımız «Pa-ra»nın yanı sıra, bareme dahil bir de-şkini bu taraftan çevirmeği dü-şündü.

Bir gece odasına çekildikleri vakit gündüzü figolasile bir gezinti yapa-rak geçirdiği için çok yorgun bulun-duğundan hemen yatmaya hazırla-nan karısına birkaç dakika, mühim bir mesele konuşacağını söyleyerek kendisini dinlemesini rica etti.

Elleri ropdöşambirinin ceblerinde yorganı çenesinin altına kadar çek-miş bulunan karısının karşısına ge-çerek uzun bir mukaddime ile (mü-him meseleyi) izaha başladı:

— Karıcağım, dedi.. büyük bir iş üzerindeyim. Bundan en az elli bin lira vurabilirim. Dünyanın hali ma-lûm.. kimse halinden, vaziyetinden emin değil, hastalık, sağlık, işsizlik hepisi bizim için.. bu zamanlarda, is-tikbali düşünerek fırsatlardan istifa-

de etmek icab ediyor. İyi gördüğü -müz, iyi yaşadığımız için ileride Al-lah göstermesin, karşılaşılabileceğimiz herhangi bir ters vaziyet bizi çok müşkül mevkilere düşürebilir. Buna ne sen, ne de ben tahammül edebi-liriz. Binaenaleyh karıcağım, türlü-düşüncelerle, telâkkilerle, namus-ahlâk endişelerile ağzımıza uzanan tokmaları reddetmek budalalığına

göstereceğiz.

Yazan: Nusret Safa Coşkun

Karısı, gözünde gündüzün hayalî kocasını dinler gözüküyordu:

— Peki benden ne istiyorsun?

Diye sordu.

Genel direktör ellerini uğuşturdu. Bir hareket yapmış o-mak için yene-ateşlediği pirosunu söndürdü. Rob-döşambirinin kuşağını bağladı:

Vâkıa dedi.. yuvamın istikbalim da'lma erkek düşünür.. fakat zaman zaman da kadın ona yardım eder.

— Tabii..

— Şimdi sen de bana yardım ede-cekisin! Bir işten bahsettim. Bir hay-para kazanacağız. Bunun için elde edilmesi icab eden bir adam var. Bu adam para ile yola gelmez namus- kelimesini ezberlemiş salaklardan bi-ri. bu kozla onu kazanamayız. El-mizde bir tek koz mevcud. Gelelim vazifene...

Sustu. Burada cesareti stop etmiş gibi idi. Gözlerini başka bir istikame-te çevirerek, iki mânada alçak bir sesle devam etti:

— Bir akşam yemeğine davet ede-ceğim onu.. yakında buraya gele-cek.. vazifeni söylemeye lüzum var mı?.. Sen zeki bir kadınsın!

Genel direktör beyefendi karısını en hurda tarafına varıncaya ka-dar pek mükemmel tanıdığı halde ondan küçük bir isyan bekliyordu. Bu bekleyişle biraz sinik, olduğu yer-de büzülmüştü.

Somya gıcırdadı. Karısı birdenbire ya-lağın içinde doğrulmuştu. Anabak başına bir şey mi atacaktı?

Çok şükür.. geniş bir nefes aldı. Hanımefendi gü'lüyordu:

— Peki benim komisyonum ne o-lacak?

Genel direktör beyefendi karısını muhabbetle alından öptü. Pazarlığı oturdular.

Üç gün sonra genel direktör bey-efendinin apartımanlarında mükel-lef bir ziyafet verildi. Ziyafette bittabi, kafese konulması gereken zan-ter hazır bulundu. Selma ile kocası de-ğilmişlerdi.

(Arkast var)

Hikâye

Bir artist anlatıyor

Yazan: Muazzez Tahsin Berkand

Parmaklıktan Taksime doğru a. Bir adım'arla yürüyorduk. Gecenin bu saatinde Beyoğlu nisbeten tenha ve sessizdi. Beş san'atkârdık. En genç arkadaşımızın verdiği ilk konserden çıkmıştık. Başımız ve bütün varlığımız musiki ile doluydu. Bu gecenin kahramanı gözlerimizin içine bakıyor, bizden takdir ve teakid dileniyordu. Hepimiz fikirlerimizi açıkça söyledik. İçimizde, üstad dediğimiz ve gerek sanat gerekse yaş bakımından bizden feride olan Rifat sesini çıkarıyor, adımlarını sayıyormuş gibi önüne bakıyordu.

— Üstad, bu gece Bürhanı beğenmedin mi?

— Beğendim, çok beğendim.

— Bir şey demiyorsun.

— Kendimi düşünüyorum, ilk konserimi hatırlıyorum.

Bu sözler, herhangi bir kimsenin ağzında pek alelade ve gündelik sözler olabiliirdi amma bunca senelik arkadaşlığımız esnasında kendi sa. mimi hayatına aid bir kelime söylememiş olan Rifat için harikulade bir şeydi.

Arkadaşımızın muvaffakiyetini tes. id için bir gazinoya girdik. Biz hepimiz neş'e li idik, çok yiyor, gürültü ile konuşuyor, durmadan içiyorduk. Rifat yalnız bir bardak şampanya içti ve ömründe ilk defa olarak bize:

— Bu akşam mazinin ipi beni çok çekiyor çocuklar; dedi. Size hayatımın en kıymetli bir hatırasını anlatacağım.

Sevdiğimiz ve saydığımız üstadın bu sözleri bizi manyatize etmiş gibi hep birden kadehleri bıraktık ve onu dinledik. O, vakit vakit kesilen, boğulan bir sesle, yavaş yavaş, kendisi için söylüyor ve yüksek sesle düşünüyormuş gibi an'attı:

— İlk konserime hazırlanıyordum. Büyük güne üç ay kadar vardı. Haf. tada iki defa, pilyanoda bana refakat

eden kızla buluşuyor, bir salonda e. tülerimize devam ediyorduk. Arkadaşlar, şabbalar, benim hazırlıklarımı duymuşlardı. Pazartesi ve Perşembe günleri salonda mutlaka beş on kişi buluyordum. Bunlar gürültü etmeden, varlıklarını bana hissettirmeden, bir köşede sinip oturuyorlar, dinliyorlardı. Bana gelince, kalabalık dinleyici kitlesinin karşısına çıkmadan evvel bir tecrübe devresi geçirdiğime memnundum. İyi çaldığımı zannettiğim günler, arkadaşlarımın gözlerinde yanan ışık bana kuvvet ve cesaret veriyordu.

Yağmurlu bir akşamdı. Beni dinlemeğe gelenler, her medense, her vakitkinden fazlaydı. Bir saat durmadan çaldıktan sonra dinlenmek, bir sigara içmek için sahnedan aşağı at. ldığım zaman yakın arkadaşlarımdan biri seslendi.

— Üstad, bu tarafa gel.

Yanımda karısı ve iki hanım vardı. Bunları bana takdim etti. Bir tane. sinin ismini bugün hatırlamıyorum,

ikincisinin adı Nazandı. Arkadaşım ondan bahsederken:

— Kemani delicesine seviyor. Yalvardı, yakardı, nihayet kendisini bu raya getirmeğe razı oldum.

Münasib bir mükabelede bulundum; fakat zihnim o kadar meşguldü ki ona lâyık olduğu şekilde nezaket gösteremediğimi zannediyorum.

Ondan sonra haftada iki defa, muntazaman, o geldi. Biz çalmağa başladıkten iki üç dakika sonra arkadaşlarımın ucuna basarak içeri giriyor, sahnenin tam karşısında, uzakça bir yere oturuyor, elini genesne dayıyarak bizi dinliyordu. Onunla fazla konuştuğum yoktu; hattâ, zannediyorum ki, etrafımı alan diğer kadınlara ondan daha çok ehemmiyet veriyordum. Bunun sebebini sonradan tahli ettim: Ötekiler, her parçanın sonunda, beni memnun edecek bir söz buluyorlar, benimle alâkadar olduklarını isbat ediyorlardı. O, başka dünyadan gelen gözlerle yüzüme bakıyor, belki de beni görmüyordu.

Günler, sonra haftalar geçti. Nasıl olduğunu anlamadan, onun karşısında keman çalmak ve yalnız onun için çalmak bende yavaş yavaş bir ihtiyaç haline girdi. Onun herkesten çok beni anladığına kanımdım. Bir gün, dinlenmek için sigara içtiğim bir sırada ona yaklaştım ve güya saatlerden beri onunla konuşmakta devam ediyormuşum gibi, hiç bir mukaddimeye lüzum görmeden:

— Siz pek uzakta oturuyorsunuz. Nazan hanım. Şöyle gelmez misiniz? dedim. Yüzünde, gözlerinde en ufak bir hayret eseri göstermeden yerinden kalktı, benim gösterdiğim yere oturdu. Ben de o zaman onu elinden tutup götürdüğümün farkına vardım.

O günden sonra onun gözlerle aramızda hiç bir mania olmadan çalmakta devam ettim ve bir akşam, bilmiyorum nasıl bir mazeretinden dolayı salona gelince kendimi öksüz çocuklar gibi zavallı hissettim. Çalamadım. Çaldığım parçalara duyduğum kovanımdım. Karşısında, gözlerle başla, kalbile, bütün vücudile beni dinleyen o kadını görmek istiyordum. Utanmasam, huysuz çocuklar gibi kelamı fırlatıp oradan kaçacaktım.

Bu kadın kimdi? Güzel mi idi? Bilmiyorum. Beni anıyordu. Bu muhakakak...

Son akşam, elimde bir kartla ona yaklaştım:

— Yarın gece için... dedim. Sözü mü bitirmemiştin, yüzünde bir fırtına estiyordu, yerinden kalktı:

— Davetiye değil mi? diye sordu.

Onun mutlaka konsere gelmesini ve ilk sıralarda, benim görebileceğim bir yerde oturmasını istiyordum. Eğer o akşam Nazan gelmeseydi ben muvaffakiyet kazanamıyaktım, sanat hayatım başlamadan mahvolmuştu. Fakat o geldi. Gene dirseğini dizine dayıyarak, çenesini avucu içine a'dı, beni dinledi ve ben, yüzlerce kişinin içinde yalnız onun için çaldığımı saadette hissettim. Başka türlü olsa, o akşam kemanımdan o nağmeler çıkamazdı.

Dikkat ettim. Her parçadan sonra tiyatro alkışlarla inim inim inlediği halde o ellerini kıpırtmadı. Fakat yüzünde Allah'a yaklaşan insanlara mahsus bir huşu, bir titreyiş vardı.

Gece, muvaffakiyetten yarı sarhoş bir halde apartmanımıza geldim. Uyku yoktu. İçimde hırçın bir ızdırakla onu düşünüyordum, sinirleniyordum. Kapı çalındı. Şaşmadım. Onu geleceğini, kapının arkasındaki kimsenin Nazan olduğunu biliyordum. Ni-

çin? Neden? Bunu tarif edemem. Ben hiç bir gün, hiç bir suretle ona samimi bir söz söylememiştim, o da tanıdığım başka kadınlar gibi bana yaklaşmamıştı. Böyle iken o dakikada onun gelişini en tabii bir hareket olarak gördüm.

İçeri girdiği zaman dudaklarında titrek bir gülüş vardı. Ağlamamak için gülen insanların gülüşü.. Şapkasını, mantosunu çıkardı, divanın kenarına oturdu.

— Bana keman çalar mısınız Rifat bey? dedi.

Çaldım. Bir saat evvel yüzlerce kişinin karşısında çalamadığım kadar güzel çaldım ve o zaman anladım ki, sözler, kelimeler silik birer gösterişmiş, biz, Nazanla ben, bakışlarımız ve heyecanlarımız birbirimizi anlamışız, birleşmişiz.

İşte o vakit onu üç aydanberi nasıl çalın bir aşkla sevdiğimi hissettim. Onu görmüyorum zennetmiş, kendimi aldatmışım. Meğer saçının telinden ayakta bismünucuna kadar onu tanıyor, görüyor, beğeniyormuşum. Hattâ giydiği ebiseler arasında sevdiğim, daha az hoşlandıklarım varmış.. Bunu o vakte kadar niçin kendi kendime itiraf etmemiştim?

İçim taze bir havaya benzeyen sarı, hoş edici saadette doldu. Koştum. Kemanımı bir köseye bırakarak onun ayaklarının dibine oturdum, başımı dizlerine dayadım. İçimde ona karışık taşan sevgi ile beraber derin bir hürmet vardı. Bir takım içimsel telâkkileri aşarak sevdiği erkeğe koşan bir kadına karşı duyulan hürmet.

Bir iki dakika, büyük bir yorgunluktan dinleniyormuşuz gibi böyle kaldık. Hassas elleri alnunda, saçlarımızda doluşuyordu.

Başımı kaldırdım. Yüzümde esen kasırgadan korkuyormuş gibi gözlerini kapadı, ellerini büyük bir teslimiyetle avuçlarının arasına bıraktı.

Üstad susmuştu. Hakikaten, senelerin yükü altında ezilmiş bir hal vardı. Sordum:

Bu sualin cevabını uzun zaman düşünmüş olacak ki tabii bir sesle:

— Beni sevmişti; fakat artist olduğum için... dedi ve bir kadeh şampanya içtikten sonra şu son cümleyi ilâve etti:

— Hiç kimse beni o kadının sevdiği kadar ve onun gibi sevmeydi.

Biz o gece sabaha kadar, genç arkadaşımızın muvaffakiyetli şerefine eğ'endik; fakat Rifat başını mesaya dayadı, kendi âleminde, kendi içinde yaşadı.

Gayrimeşru birleşmeler

(Baş tarafı 3/1 de)

Herkes bilir ki, köylerimizde on dört on beş yaşından itibaren herkes evlenir. Umumiyetle bekârlığa sığınmak teşkil eden büyük şehirlerimizde bile bekârlar sayılacak kadar azdır. Fakat bu rakamlar da yanlış değildir. Ancak bu rakamlar bize hakiki vaziyeti göstermemekte, sadece resmen yani Medeni Kanun ahkâmına göre yapılmış ve tescil edilmiş evlenmeleri bildirmektedir. Bu rakamların manası, Türkiye'de senede Medeni Kanuna göre 30 bin küsur evlenme vardır, o kadar. Fakat muhakak ki, bunun yanı başında belki 200 bin de dini nikâhla yani gayri kanunî birleşme vardır. Demek ki, büyük bir kısım halk, Medeni Kanuna göre evlenmiyor. Bu da demektir ki, Medeni Kanun ile tesis olunan evlenme müessesesi derin bir buhran geçirmekte, hazımsızlık âzâmı göstermektedir. İşte yapılacak iş, bu hazımsızlığı tedavi etmektir. Bunu tedavi edince gayrimeşru birleşmelerin önüne geçilmiş olacaktır ki, bizim bilvasıta ve dâfi tedbir dediğimiz de bu neticeyi istihdaf etmektedir.

Evlenme müessesemizin noksanları nedir ve bunu islah için ne gibi tedbirler alabiliriz? Şimdi bu noktayı görelim. (Devam edecektir)

Gönül işleri

(Baş tarafı 3/1 de)

olabileceğini söyledim. Fakat karşınmdakinin karakterini bilmediğime göre size mutavassıt bir yol tavsiye edeceğim: Elbette arada müsterek bir dostunuz vardır, ona söyleyiniz, gidip alâkadarı bulsun, kendi tarafından olmak üzere pek üzüldüğünüzü ona söylesin, tahmin ediyorum ki bu کافی gelecek. (Devam edecektir)

TEYZE

Mahmut Saim

(Baş tarafı 3/2 de)

Ustama ne söyleyeceğim, dedi. — Ne söyleyeceksin. İsterse gelsin o da takib etsin. Bir hesap da ona tavsiye edeyim, dedi dersin... dedim.

(Arkası var)

Mahmut Saim Altındağ

Bir gün (Cehennem) in başını, zın üstünde kapılarını açtığını, elleri, kolları bağı seyretememek için, bütün varımızın, yoğunumuzun kül olduğunu görmemek için (titre) le-rimizi göklerle arıyan etmekteyiz.

Memleket Haberleri

Manisa kazalarının ihtiyaçları temin ediliyor

Manisa (Hususi) — Valimiz Fakih Türel Salihide yapılan ticaret odaları toplantısına riyaset ettikten sonra bu raya gelmiştir. Toplantıda Salihli kaymakamı Necmettin tarafından hazırlanan ihtiyaç raporu okunmuştur.

Rapor hariçten ithal olunan gaz, kahve, çay, çivi, tel vesair mevadın ihtiyaca göre devlet elle tevzi ve ihtikârâ meydan verilmemesi esbabının teminini, köylümüzün başlıca ihtiyacı olan basma, amerikan bezi, elbiselek çulaki gibi dokuma eşyasının yerli fabrikalardan istihsalı ile ikinci ellere ve rilmeden devlet millî müesseseleri vasıtasıyla halka tevzi, çiftçinin muhtaç bulunduğu tohumluğun vakit geçirilmeden ve iyi einsten toprak ofis vasıtasla hemen verilmesini, ihtikâr işleri ile daha sıkı ve daha ağır cezalar tayini suretile mücadele edilmesi için vilâyet makamının tavassutta bulunmasını temenni ediyordu. Rapor hülâsası yukarıda yazılı olduğu gibi kabul edilmiştir.

Izmitte bir sinemada film yandı

Izmit (Hususi) — Nazmi Oğuz'a aid Halk sinemasında evvelki akşam (Bir kavuk devridi) filmi oynarken, film tutuşarak yangın çıkmıştır. Yangın süratle büyüyen film ve makinesi yanmıştır. Hâdisse mahalline yetişen itfaiye yangının sırayetine imkân vermemiş ve söndürmüştür. Maddî zarar (3) bin lira kadardır.

Çorluda kadaastro faaliyeti

Çorlu (Hususi) — Çorlu kadaastro müdürlüğü, bu yoldaki çalışmalarını hayli ilerletmiştir. Teşkilât merkezin kadaastro sunu ikmal etmiş ve bunu 500 mikyasında 3600 parseli bir plan ve harita ile de tesbit eylemiştir.

Köylerden de Karamehmed; Muradlı, Segmen, Maksudlu köylerinin de kadaastroları bitirilmiştir.

Bundan başka Banarlı nahiye merkezi, Ballıhoca, Önerler, aşağı Sevinçli köylerinde de tapu tahriri yapılmış bulunmaktadır. Kadaastroca muameleleri biten bu yerlerin tapu senedleri mal sahiplerine tevzi edilmek üzeredir.

Valimiz vilâyetin diğer kazalarında ki ihtiyaçları dinlemek üzere buradan Akhisara gitmiştir.

Yanında İnhisarlar başmüdürlüğü ile ziraat memuru Cevad bulunmaktadır. Akhisarda Soma, Kırkağaç ihtiyaçları, tütün, zeytinyağı, pamuk malıyet fiyatları gözönünde bulundurularak piyasaların açılmasında köylümüzün menfaatlerinin korunması çareleri görüşülmüştür.

Salihli telefon santrali

Salihli (Hususi) — Kaymakamımız Necmettin Kuteşin alâkası ile merkezdeki emniyet telefon santralının tevzisine başlanmıştır.

Belediye reisimiz Galib de bu hususta yardımlarını esirgememektedir. Ekmek işleri düzene konmuştur. Fırınlar da bir iki günlük un yedek olarak bulunmaktadır. Halkın mevsimlik un ihtiyacı temin edilmiştir.

Edirne meb'uslarının tetkikleri

Edirne (Hususi) — İntihab dairelerini gezerak halkın ihtiyaç ve dileklerini dinliyen Edirne meb'uslarından Antal, ya bölgesi C. H. Partisi müfettişi Osman Şahinbaş ile Fuad Balkan şehrimize gelmişlerdir. Meb'uslarımız bu rada da halk ile temasa geçmişlerdir.

Sivas valisinin Susehri ve Koyulhisar kazalarında tetkikleri

Sivas (Hususi) — Geçen hafta içinde de Susehri ve Koyulhisar kaza, nahiye ve köy işleri üzerinde tetkikler yapmak üzere bu mntakalara gitmiş olan valimiz Akif İyidoğan ve refakatinde bulunan Emniyet Müdürümüz İbrahim Kadri Oğan Hususi Muhasebe müdürü Hüsnü Somer teftişlerini ikmal ederek şehrimize avdet etmişlerdir. Valimizin bu hava'deki teftişleri iyi neticeler vermiştir.

Izmitte futbol karşılaşmaları

Izmit (Hususi) — Adapazarı Dataspor ile İzmit Gençlik klübü takımları arasında yapılan maçı İzmit Gençlik klübü 4,2 sayı ile kazanmıştır.

Bartında

Belediye şehir işleri ile meşgul, Cumhuriyet meydanı genişletiliyor

Bartın (Hususi) — Belediye emetmeni, Cumhuriyet meydanının genişletilmesine karar vermiştir. Kaldırılan mezarlıktan artan tepenin bir kısmı kazılıp düzlenmek suretile meydana ve yola ilâve edilecektir. Tepenin geri kalan kısmına söndürme garajı ve yangın kulesi yaptırılacaktır.

Fenni helâ

Cumhuriyet mektebinin arkasına rastlayan sokaktaki belediyeye aid arsâ üzerine, fenni bir helâ yaptırılması kararlaştırılmıştır. Erkek ve kadın kısımları bulunacak olan helânın planı, Sihat Vekâletinden gelen krokiye göre hazırlanmıştır. Yakında yapı işine başlanacaktır.

Yıkılan dükkânlar

Demireler sokağında köhne ve yıkılmağa yönelmiş 8 demireli dükkânı belediyece yıktırılmış ve sahipleri tarafından kârgir olarak yaptırılmağa başlanmıştır.

Aşikile bir olup kocasını boğan kadının muhakemesi

Izmir (Hususi) — Çeşme kazasında Çiftlik köyünde kocası İbrahimi uykuda iken boğazına ip geçirerek boğduktan sonra hâdisseye bir kaza süsü vermek, cesedi bir ahıra götürüp üzerine duvar yıkmak suçu ile maznun 23 yaşında Vecahet ve dostu 17 yaşında Hasan, muhakeme edilmek üzere Çeşmeden İzmir Ağırceza mahkemesine getirilmiş, dün ilk istevabları yapılmıştır.

Her iki maznun da suçlarını inkâr ederek cinayette hiçbir bilgi ve alâkaları bulunmadığını söylemişlerdir. Vecahet adındaki genç kadın demştir ki:

Gece yarısı yatağımda uyanınca kocamın iple boğulmuş cesedini gördüm. Başka bir şeyden haberim yok.

Halbuki tahkikata göre Hasan ve Vecahet 6 aydanberi sevişmişlerdir. Son zamanda İbrahimi öldürüp evlenmek kararını vermiş ve bu müthiş cinayeti işlemişlerdir. Vecahet, 3 çocuk anasıdır.

Hasan ve Vecahetin muhakemeleri ne 17 Birinciteğrinde başlanacaktır.

TIYATRO

Şehir Tiyatrosu komedi kısmında "Kibarlık Budalası,"

YAZAN

Nusret Safa Coşkun

Şehir Tiyatrosu, komedi kısmında oynanan eserlere parmak takarken iki tiyatro arasındaki iş bölümünü ve bu kısmın hususiyetini gözönünde bulundurmak lazım. Dram kısmı, halkın san'at ihtiyacına cevap vermeğe çalışırken, komedi tiyatrosu sadece bir eğlence müessesesi vasfını muhafaza etmektedir. Vazifesi, halkı güldürmek, eğlendirmektir. Amma şüphesiz bu demek değildir ki, bu işi görürken san'at çerçevesinin dışına çıkarak, basit bir tuhafat kumpanyası manzarası arzedecektir. Hayır, elbette buna hakkı yoktur. Ancak, temsil ettiği komedilerde, lüzumundan fazla bir taassub göstermesi, işi lüzumundan fazla e'ddiye alması da beklenemez. Birakın ki, halkta aksine alıştırmıştır. Umduğunu bulamazsa rahatsız olur.

Bu satırları, Molière'in, «Kibarlık Budalası» nda sahneye yatırılarak kör testere ile katledilişini mazur göstermek için yazmış değilim. Fihakika «Kibarlık Budalası» hafif bir komedi havası içinde temsil edilmiştir. San'at kârları da, halkı da tatmin etmemiştir. Lâkin, bazılarının iddia ettikleri gibi «Kibarlık Budalası» esere tam manasile sadık kalarak, Molière'in ambalajı içinde ortaya konulsa bile, muvaffakiyet bundan daha fazla olamazdı. Çünkü, Molière'in komedilerinde, halk mütemadîyen kasıklarını tutarak gülmeyez. Halbuki b.z. Şehir Tiyatrosuna gelenleri buna alıştırdık.

Muharrir. eser ve mevzu:

Molière, güya bu komediyi 1670 de on dördüncü Luinin emriyle, Osmanlı hükümetinin Paris elçisi mütekebbir Süleyman ağanta kendisine ehemmiyet vermemesi üzerine yazmış. Şarkılı, baleli bir karakter komedisi...

Esasen Molière karakter komedileri yazmakla iştihar etmiştir. Her eserinde yalnız yaşadığı devrin değil, hattâ bugünün belli başlı tipleri vardır:

Mevzuu hülâsa edelim: Jurden, cahil, sonradan görme zengin bir asalet budalasıdır. Asilzadelerin hayatına imreanekte, kibarlığa üzlenmekte, devrin kibarlarını taklide ça-

ışmaktadır. O da dans, meç, felsefe hocaları tutmuştur. Evine kibarların gelmesini istemekte, bu hayatın icab ettirdiği bütün şkencelere ve masraflara katlanmaktadır. Kızını asil tabakadan bir adama vermek yegâne arzudur.

Kendisi de Dorimen isminde bir marşkızi sevmektedir. Saraya mensub, işsiz, güçsüz takımından, yalnız asilzade olmak meziyetini (!) taşıyan Dorante, Jurden'e çatmış, onu mütemadîyen yolumaktadır. Jurden'in kızı halktan bir gençle sevişiyor. Lâkin hiç asilzadik şerefinden mahrum bu delikanlıyı kızını verir mi? Ne oldukları hakkında tam bir suura malik karısının bütün ısrarlarına rağmen bu işe «e» demiyor. Delikanlı mutlaka Jurden'in kızını alacaktır. Bunun için de elinden geleni yapıyor, arkadaşının yardımıyla bir oyun tertib ederek, Osmanlı padişahının oğlu olarak mura-dına nail oluyor.

Doktor Ali Süha Delübası eseri muvaffakiyetle dilimize çevirmiştir.

Sahneye honuş:

Dekor ve aksesuar aslına mutabık, ti dememek için hiçbir sebep yok. İ. Galib eseri muvaffakiyetle sahneye koymuştur. Yalnız, kendi kusuru değilse, lüzumundan fazla karikatürize etmiştir. Şarkılar, baleler iyi tertib edilmişti, temsilde herhangi teknik bir aksaklık yoktu.

Temsile gelince:

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, (Kibarlık Budalası) hafif bir komedi havası içinde oynandı. Jurden rolünde Hazım, gerek makyajı, gerek giyinişi itibarile Karagözün aynı idi. Jurden bir budaladır fakat asla bir mas-kara değildir. Hazımın Jurdeni birinci den çok uzak, ikinciye çok yakındı. Bunun sebebini de, komedi tiyatrosu san'atkarlarının halk müvacehesinde san'at hürriyetlerine sahib olmamaları,

aramak lazımdır. Komedi tiyatrosunda, eseri, rejsör ve san'atkarlar değil, halk idare ediyor, bütün mesele buradadır. Maamafin Hazımın öyle kuvvetli meclisleri oldu ki, bunlar, isterse Molière'i, Molière gibi oynuyabileceği hakkında bize kanaat verdi.

Vasfi Rıza, Bedia, Perihan, Muammer pek siliktiler, haydi bunlara da birer esbabı muhaffefe bulalım: Hafif komedilere alışmanın mukadder akıbeti. Reşid, Neclâ, Melâhat İcli, Yasar, muvaffak olmuş sayılırlar. Yalnız Melâhat arasına lâübaliliğe kaçıyordu.

İ. Galib Molière'in kafasındaki felsefe hocası, kompozisyon kudretine bir kere daha şahid olduk. Lâkin ders meclisinin sonlarına doğru o da sahnedeki havaya kendini kaptırdı. Rolünü çok mübalâğalı bitirdi.

Refik Kemalle, Necdet Ayral iyi bilerer dalkavuk, fakat çok kötü birer san'atkarlardır. Sahnede pek fazla şamata yaptılar, Necdet lüzumundan fazla, tabiri mazur görünüşü sahneye Refik Kemal lüzumundan fazla mübalâğalıydı. San'atkarların rollerine kendilerinden bir şey katmalarına lüzum yoktur. Aktör olan müellif, esasen ne yapacaklarını tamamen söylemiştir. Bir de oynayanlar eseri karikatürize etmeğe kalkarlarsa iş çığırından çıkar.

Netice:

(Kibarlık Budalası) meclis meclis güzel, fakat heyeti umumiye itibarile zayıftır. Eğer şarkı ve baleler de olmasa, yavanlık daha fazla hissedilecekti. Hazım için söylediklerim gibi, öyle meclisler seyrettik ki, tam Molière komedisi değil, gene öyle meclislere rastladık ki, inese-lâ, (Dadı) komedisinden farksızdı. Bu da şunu isbat ediyor: Şayed arzu edilmiş, (Kibarlık Budalası) herhangi bir kıraza mahal bırakmayacak bir surette, icab ettiği şekilde oynanabilir. Zaten bizi de teselli eden bu noktadır.

Nusret Safa Coşkun

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

Bulgar meclisi reisi diyor ki:

"Türk - Bulgar münasebetleri çok dostanedir."

Sofya 6 (A.A.) — Varnada dün bir nutuk irad eden Sobranya reisi şunları söylemiştir:

"Bulgar milletini her zaman Rus milletine muhabbet beslemiştir. Fakat bölgeyi sevmeyiz."

Reis, Bulgaristanın Rusya ile dalma dührüş münasebetleri idame etmiş olduğunu, fakat hiç bir zaman mukabele görmediğini ilâve etmiştir.

Bunu müteakib Türk - Bulgar münasebetlerinden bahseden Sobranya reisi, bunların eşitliğine kadar olduğundan çok hüsnüniyete istinad ettiler ve çok dostane olduğunu söylemiştir.

Alman tebliği

[Baş tarafı 1 inci sayfa da]
Velileri dün şark cephesinin şimal bölgesinde Alman mevzilerine karşı akim kalan müteaddid taarruzları yapmışlardır. Düşman taarruzlarını hepse taredilmişlerdir. Sovyetler insanca e-hemmiyetli zaafiyetle uğramışlardır. Bundan başka aralarında 52 ton ağırlığında bulunan birçok yüksek savaş arabaları da tahrip edilmiştir.

Alman kuvvetlerinin baskını
Berlin 6 (A.A.) — D. N. B. ajansı askerî kaynakları öğreniyor:

Sark cephesinin cenub bölgesinde ilerleyen Alman kuvvetleri, bir baskın hareketinden istifade ederek 5 ilik tesrinde düşmanın bir sakra hava meydanına varmışlardır. Bu vesile ile enerjik ve cür'etkârane hareket yapan kıtaatımız iki Sovyet tayyaresi zaptetmişlerdir. Sark cephesinin cenub bölgesinde harekâta iştirak eden Rumun hava teşekkülleri de 5 iliktesrin günü hava çarpışmalarında üç Sovyet tayyaresi düşürmek suretiyle yeni muvaffakiyetler elde etmişlerdir.

Rumenlerin bir muvaffakiyeti
Berlin 6 (A.A.) — Rumen kıtaatı 5 iliktesrin günü şark cephesinin cenub bölgesinde yeniden arazi kazanmışlar. Bu muvaffakiyetler, yaptıkları muharebeler neticesinde 300 Rus askeri esir almışlardır.

İspanyol tayyareleri
Berlin 6 (A.A.) — D. N. B. ajansı İspanyol tayyareleri ilk defa olarak şark cephesindeki hava akımlarına iştirak etmişlerdir. D. N. B. ajansının askerî kaynaklarından öğrendiğine göre, İspanyol tayyareleri ilk muvaffakiyetlerini kaydetmişlerdir. 3 iliktesrin günü savaş tayyarelerinden müteakib küçük bir İspanyol hava teşekkülü cephe istikametindeki yollarda düşman nakliye kolonlarına ve kıtalarına taarruz etmişler, büyük miktarda Sovyet motorlu araçlarını tahrip etmişler. Bu başka düşmana kanlı ve ağır zaafiyat vermişlerdir.

Leningradta vaziyet
Berlin 6 (A.A.) — Fin kuvvetleri tarafından esir edilen Sovyet askerleri, Leningradta bütün mahallelerin büyük zararı görüldüğünü, müteaddid fabrikalarını ve sanayi imalat hanelerinin binde fazla işçi çalıştırılan bir tank fabrikasını tamamen yok etmişlerdir.

Leningradta hayat gittikçe yeşil ve riç olmaktadır. Alman ve Finlandiyalı müfettişlerin demir çemberi, Sovyetlerin yaptıkları bütün huruc teşebbüsleri hava teşekküllerinin yardımı ile askerî ve harp ihtisadîyatı noktasından ehemmiyetli hedefleri hırsalamaktadır.

Harkofin bombardmanı
Berlin 6 (A.A.) — D. N. B. ajansı Alman hava tebliğlerinin bildirdiği ve Harkof demiryolu istasyonunun tahribi Sovyetler için çok ağır bir darbe olmuştur.

Harkof muhtelif demiryolu şebekelerinin birleştiği bir düğüm noktasıdır. Moskova'yı cenuba bağlayan üç yoldan biri Harkof'tan geçer. Diğer bir yol Bransk'tan geçerek Leningrada girer. Bundan başka Harkof, Donetz havzasına ve Krivoi maden muntakasına da bağlıdır.

Askerî ve askerî - iktisadî bakımdan bu istasyonun kaybı Rus orduları için pek ağır bir darbe olarak telâkki edilebilir.

İstanbul Kurtuluş Bayramını coşkun tezahüratla kutladı

[Baş tarafı 1 inci sayfa da]
ci ve sonsuz heyecanla dolduran İstanbullular daha sabahın ilk saatlerinden itibaren yollara dökülerek merasimin başlanacağı ve geçit resminin yapılacağı Sultanahmed ve Taksim meydanlarına doğru akın etmeğe başlamışlardır.

Diğer taraftan merasime iştirak eden askerî kıt'alar, mektepler, gençlik ve spor teşekkülleri saat 9 dan itibaren Sultanahmed meydanında toplanmışlardır.

Kit'alar meydanı tecemmü ettikten sonra Sultanahmed meydanında 21 päre top atılmış, bu sırada merasime iştirak eden alay tramvay cad. desini takiben Taksim meydanına hareket etmiştir.

Alay Galata köprüsünden geçerken limanda bulunan bütün vapurlar düdükl çalmak suretiyle merasim kit'asını selâmlamışlardır. Saat 10.30 da alay Taksim Cumhuriyet meydanına vammış, kit'alar alanda mevkiilerini aldıktan sonra askerî bando tarafından istiklâl marşı çalınmıştır. Bundan sonra şanlı bayrağın direğe çekilmesi, resmi ve hususî müesseselerden gönderilen çelenkler âbideye konmuştur.

Müteakiben Şehir Meclisi azamından ve Beyoğlu Halk Partisi başkanı Ekrem Tur, Âbidenin önünde hazırlanan kürsüye gelerek bir hitabe de bulunmuştur.

Kurtuluş bayramının mâna ve hususiyetlerini heyecanlı cümlelerle tebarüz ettiren hatib, şanlı zaferlerle dolu tarihine bu mutlu habâsı da mal eden kahraman ordumuzun sonsuz teşekküllerini arz ettikten sonra sözlerine nihayet vermiştir.

Ekrem Turdan sonra, kürsüye yüksek tabesli gençliği namına Salâhatin Karayavuz gelmiş, genç hatib kuvvetli cümlelerle bu mutlu günün heyecanını yaşayan İstanbulluların hissiyatına tercüman olmuştur.

Nutuklardan sonra törene iştirak eden kit'alar, kumandan ve vali tarafından teftiş edilmiş, müteakiben geçit resmi yapılmıştır. Meydan ve alayın geçeceği yolları dolduran binlerce İstanbullu kahraman askerlerimizi candan tezahüratla alkışlamışlardır.

Taksimdeki merasim müteakib alay dağılımı, saat 16 da Vali ve Belediye Reisi Lütfi Kırdar beraberinde Parti başkanı ve umumî meclis azalarından mürekkep bir heyet olduğu halde İstanbul Komutanlığına giderek, İstanbulluların şükran hislerini kahraman ordumuza iblâğ etmişlerdir. Bu emsalsiz günün şerefine gece resmi ve hususî binalar elektriklerle tenvir edilmiş, halk geç vakte kadar eğlenmiştir.

Dün gece Taksim gazinosunda belediye tarafından ordu şerefine bir ziyafet verilmiş ve bu münasebete Vali ve Belediye Reisi Lütfi Kırdar bir hitabede bulunmuşlardır.

Valinin dün geceleri nutku

Lütfi Kırdar demiştir ki:
« Sayın komutanım, muhterem generaler, Türk ordusunun güzide sübayları, azis misafirlerim:

19 yıldır, sumu ve azametini her sene daha derinleşiren bir anlayışla daha genişleyen bir hayranlıkla alkışladığımız büyük zaferimizin en parlak bir neticesi olarak İstanbul kurtuluşunun yıldönümünü bugün hep beraber tekrar yaşamak zevki içindeyiz. Zaferimiz şüphe yok ki kudretli ve dehaî bir sevki idare altında harp tarihinin kazanılmış en sanatkârane bir zaferi olmakla kalmaz. Müteakib sulidareler altında üç yüz senedir ızdırab çeken büyük ve asil bir milletin emsalsiz bir hamle ile sükunet kalkanı bir husulemet cihanının korkunç ve meşum kasdine karşı ilâhî isyanını ifade eder.»

Lütfi Kırdar, büyük zaferimizle

bir devrin tasfiye edilmiş olduğuna işaret ederek, bugünkü feyizli inkişafımızı şanlı ordumuza medyun olduğunu tebarüz ettirmiştir.

Vali ve Belediye Reisinin sözlerine şu cümlelerle devam etmiştir:
« Bugün dünya ikinci bir Cihan Harbi içindedir. Cumhuriyet Türkiye'sini bu yeni karb karşısında da binbir imtihandan zafere çıkması, zağı daima isabetle gören vatanın Büyük Koruyucusu Millî Şefini başında mukadderat mağâhban görmek bahtiyarlığındadır.

Bugüne kadar onun azımkâr, metin ve tedbirli idaresi vatan hududlarını ve semalarını harb âfetinden masun tutmuştur. Ve bütün gayretimiz şerefi bir sulh içinde vatan ve millet için namuskâr mesimize devam etmekten ibarettir. Buna rağmen bir gün vatanı müdafaa mecburiyetinde kalırsak Millî Şefimizin en gur sesle cihana haykırdığı gibi (Türk milletinin bugünkü evlâdları kahramanlıkta kendi geçmişlerini herhalde müftahir edeceklerdir.)

Bunun için de en büyük garantimiz hamaset ve kahramanlığın timsali olan büyük Türk ordusudur.»

Halkevlerinde

Bütün Halkevlerinde toplantılar tertib olmuştur, konferanslar ve temsiller verilmiştir. Dün gece Eminönü Halkevinde yapılan toplantıda kalabalık bir halk kültüsü bulunmuştur.

Muharrir arkadaşımız, Nusret Safa Coşkun Kurtuluş bayramı münasebetiyle heyecanlı bir hitabede bulunmuş ve Kurtuluş bayramının büyük mâna ve şumulunu kisa ve veciz cümlelerle tebarüz ettirmiştir.

Müteakiben Halkevi gösteri kolu tarafından Hisseli Şayla komedisi muvaffakiyetle temsil edilmiş ve bu suretle geç vakit toplantıya nihayet verilmiştir.

Üsküdar Halkevindeki merasime istiklâl marşı başlanmış, müteakiben Eved Güresin tarafından bir konferans verilmiştir. Konferansı müteakib Andavvalpalas yinesi temsil olunmuştur.

WILLY FORST'un şaheseri

WILLY FORST Operet

Filmi, dün akşam

ŞARK SİNEMASININ

salonunu baştanbaşa dolduran seyircileri şaysetmiştir.

Bu musiki harikasını bütün şehir halkı gidip görecektir.

BU AKŞAM

SÜMER Sinemasında

Göz kamaştıran bir güzellikle Malik olan yıldız

Yeni "GARBO," SIGRID GURIE

en son yaratığı

Unutulmuş Kadın

(Forgotten Woman)

filminde bütün seyircileri şaysetecek, Erkekler tarafından takp... Ve Hapiste namusu ihlâl edilen... Ve nihayet Aşk sa... yesinde yeniden hayata kavuşan bir kadın romanı.

BU AKŞAM

saat 9 da

İstanbul halkı kahkaha ile gülecek, Çünkü Meşhur komikler, büyük küçük herkesin sevgilisi

LOREL - HARDİ

Bugüne kadar çevirdiklerini gölgede bırakan

LOREL - HARDİ: AŞIK

Türkiye sözlü komedisi takdim edilecektir.

Ayrıca MATBUAT U. M. Jurnalı

Amerikada bitaraf-lık kanununun tadili bugün müzakere ediliyor

[Baş tarafı 1 inci sayfa da]
kalarına girmesini meneden hükümlerin birlikte ilgasını talep edeceklerdir.

Ticaret gemilerinin silâhlandırılmasını meneden ahkâmın tabiki mahdud bir sahaya sınırlı olacaktır. Çünkü bazı bahriye mütehasıslarına göre, yalnız pek zayıf bir muntazam himaye tesis edilebilecek, fakat ticaret gemilerini mütearrızan tecavüzüne daha çok maruz bırakacaktır.

Çağırılanların fikirleri

Vaşington 6 (A.A.) — Beyazsaray bildiriyor:

Hariciye nazırı Cordell Hull ile ikinci reis Wallace, Ayandan beş kişi ve mümessiller meclisi arasında iki kişi bitaraf-lık kanununun tadili meselesini görüşmek üzere Ruzvelt tarafından yarın Beyazsaraya davet edilmişlerdir.

Bu toplantıya iştirak edecek olan Aydan azası şunlardır:

Ekseriyet şefi Barkley, hariciye emcümüni reis, Connally, bu emcümnenin eski reisi, George, ekalliyete mensub cümhuriyetçilerden Austin.

Ayandan Austin, Barkley ve Connally ticaret vapurlarının silâhlandırılmasına ve bu gemilerin harbî muntazama girmekten meneden hükümlün kaldırılmasına taraftar olduklarını esen evvelce bildirmişlerdir.

Söylendiğine göre, Ayandan George yalnız vapurların silâhlandırılmasına taraftardır.

Macnary hâlâ bitaraf-lık kanununun tadilâtı yapılına muvafık değildir.

Japonyanın vaziyeti

Diğer taraftan Amerikan bitaraf-lık kanununun ilgaya karar vermek üzere bulunması Japonyada alâka uyandırmıştır. Japon gazeteleri bu vaziyet karşısında Mhver anlaşması ile Japonyanın Amerika aleyhine harbe gireceğini yazmaktadır. Ancak bugünkü durum ve şartlar Japonyayı buna cesaret ettiremeyecek haldedir. (Radyo gazetesi)

Nafia Vekilinin "Son Posta,, ya beyanati

[Baş tarafı 1 inci sayfa da]

larını bol suya kavuşturmak. Şimdi ki halde elektrik ve su işleri alakadar daireler işbirliği yapmış bulunmakta durlar. Suyun enerji kuvvetinden istifade için yapınca olduğumuz etidiler devam ediyor. Meselâ, Sakarya ize-rinde çağlayan tlaeli ve Adala barajı su ve elektrik işinde müstereken istifadeler temin etmektedirler. Yol faaliyetini gittikçe tevsil ediyoruz. Memleket yollarını ele almak gayemizdir. Bilhassa son aylar zarfında yol işleri hızlandırılmış bulunmaktadır.»

SIVASET ALEMİNDE

Sulh teşebbüslerine dair

Yazan: Hüseyin Ragıp Emeç

Avrupayı sarsan top, tüfek gürültüleri arasında dikkati fazla çekmiyen iki siyasi tezahürat şahid olmaktadır. Bunun birisi İngiltere tarafından Finlandiyada yapılan sulh teklifi, diğeri de Amerikanın Vatikan vasıtasıyla İtalyan katolikler üzerinde iora etmek istediği tesirdir.

Askerî hareketin gösterdiği inkişaf, lar ve son günlerde söylenilen siyasi nutukların ifade ettikleri zihniyetler yüzünden bugün vaziyetin umumi bir sulh aktine müsaid olmadığını söylemek yerindedir. Fakat muvafık ve münasib deliller ileri sürmek suretiyle karşılıklı mevzi almış zümrelerden, bir kısmı azayı, istikbal hakkında duyduk, ları endişelerinde kurtararak ve dava harici olarak müferrid bir sulha yanaştırmak, nihayet akim kabul edemeyeceği bir şey değildir. İngiltere ve Amerikanın yapmak istedikleri de bundan başka bir şey olmasa gerekir.

İngilterenin Finlandiyaya karşı yapmak istediği teklifler yeni başlamıştır. Alman kuvvetlerinin iştirak ve müzaheretle bir taraftan baltıklar yarınmasında, diğer taraftan Karolı berahında Sovyet ordularına taarruz eden Fin ordusunun karşısındaki hasma karşı müferrid bir rol oynamaya başladığı gündüzeri, Finlandiya ile Sovyet Rusya arasında bir sulh akti fikri zihniyeti kuralamaya başlamıştır. Fakat Fin topraklarından bir kısmı Sovyet Rusyanın fihli işgali altında bulundukça Finlandiyayı böyle bir anlaşmaya yanaştırmak mümkün olamazdır. Bundan ötürüdür ki İngiliz diplomasisi, zihinde yer eden bu kanaatı müstakbel için istifade edilebilecek bir koz olarak sakladı ve harekâtın neticelerini bekledi. Vakti ki bu harekâta Finlandiya ağır basmaya başladı: o zaman Fin - Rus sulhu fikri de tekrar ortaya çıktı. Umumi şekilde bu fikrede hususî bir cazibe de yok değildir: Meselâ Finlandiya, kendisinin evvelce harb neticesi olarak terk edilmiş arzalı istidad etmiş bulunuyor ve ortada bir nima mevzuu kalması oluyordu. Aynı za-

manda harb galesinden de yakayı sıyıracaktı. Darlık çektiği birçok şeylere kavuşacak ve deniz ticaretini, şimal su yolları vasıtasıyla tekrar ihya edebilecekti. İngiltere, bu inkıların tehlikesini, teklifinde vadediyordu. Fakat Finlandiya, her nezdese bu teşebbüsü beklenilen hararetle karşılamadı. İstikbal için ipidai bir red cevabı verdi ve askeri harekâta devam etti.

Finlandiyanın kanaatı şudur: Sovyet Rusya, bundan evvel, sebezsiz yere bana hücum etmiştir. Bugün, kü sükunet ortada kalktıktan sonra, yarın, bütün bu olan ve bitenin intikamını almak için tekrar hücum etmiş, yecini hiç kims, hattâ İngiltere bile temin edemez. Binaenaleyh benim menfaatin bu harbe devam etmek ve Sovyetlere karşı harbedenlerle beraber mücadeleyi sonuna kadar götürmektir. Amma ben, harbin sonunu başka suretle müteale ediyorum; Almanya başka suretle.

Amerikanın Vatikanla olan temasına gelince; malûm olduğu üzere Amerika reisi Mister Roosevelt, Mister Taylor namındaki hususî mümessili ile Papaya bir mesaj gönderdi ve bununla, bilvasta Papanın fazısını reddetmesini ve onun yaptığı mübareği te'lin etmesini fikrini ileri sürdü. Ajanların verdikleri haberlere göre Papanın cevabı, Amerika mesajını tatmin edecek bir mahiyette zühür etmedi ve müzakere uzadı. Şimdi, Mister Taylor, Papanın mukabil bir mesajı ile memleketine dönmüştür.

Koyu bir katolik memleketi olan İtalyanın, manen bağlı bulunduğu en yüksek ruhani merci Papalık kanalı ile bir sulh akti imkânlarının mevcud olup olmadığını bu mesajda ifade etmiş olmalıdır. Fakat tarafları ayıran dava mevzuu, aradıkları mesafeyi o kadar aşmıştır ki, bu ifadenin, bugünkü şartlar içinde müsbet olabileceğini sanmak beyhudedir. Bu harb, topekün harbidir ve milletler, bir defa ateş hattına girdikten sonra artık oradan ancak zaferle çıkabileceklerini anlamışlardır. Zaferle kavuşmayanların ölümlü terah edebilecekleri ise şüphe yoktur. Çünkü müteakib vadedilen istikbal, görünüşe göre, şümden de beter bir şeydir.

Hüseyin R. Emeç

Dünkü Sovyet tebliğleri

[Baş tarafı 1 inci sayfa da]
mesi nakletmekte olan 40 kamyonu tahrip etmiştir.

Chernomertes adında bir tayyare, ci, içinde 34 tayyare bulunmakta olan bir tayyare meydanına hücum etmiş ve bunlardan bir çoğunu mitalyözle tahrip etmiştir.

Diğer bir cüzulam da cephenin cenubu şarki istikametinde 17 tank, pl. yade kuvvetleri nakletmekte olan 50 kamyon, 2 mahrukak deposu ve 2 top tahrip etmiştir.

Moskova 6 (A.A.) — Sovyet tebliği: 5 Teşrinievvel günü bütün cephe de şiddetli muharebeler olmuştur. Cumartesi günü 41 Alman tayyaresi tahrip edilmiştir. 19 Sovyet tayyaresi zayı olmuştur.

Moskova 6 (A.A.) — Komsomolskıya Pravada gazetesinde Sovyet bahriyesi erkânından biri tarafından nesredilen bir makalede şöyle denilmiştir:

"Düşman tümenlerinin her türlü hile ve desiseyi kullanmalarına rağmen Almanların Sovyet kuvvetleri tarafından enüdafaa edilmekte olan Kırmızı güdülerinin ilk hatlarını yarmak için yaptıkları bütün teşebbüsleri taredilmiştir.

Meselâ, kuvvetli bir düşman müfrezesi, bir inek sürüsünün arkasına gizlenerek ilerlemeğe teşebbüs etmiştir. Sovyet kıt'aları aldanmamışlar ve ateş açmadan evvel düşmanın 200 metreye kadar yaklaşmasına müsaade etmişlerdir. Bozguna uğrılan inekler Alman kıt'alarının içine yayılmışlardır.

Sabahtan Sabaha:

Tılsımlı yol

Pek merak ediyorum. Acaba Nafia Vekili General Ali Fuad Cebesoy başında bulunduğu Vekâletin programında İstinye - Bebek yolunu geçirdi, 'gördü mü. Bu yol hakkında gazetelerde çıkan tenkidleri okudu mu? İstanbul Nafia Müdürlüğünden sordumu, bu güllük olmaktan çıkarak fa, elâ şeklini almaya başlayan yolun hazin macerasını duydu mu? Muhterem Ali Çetinkaya zamanında başlanan bu dört b-s kilometrelik yol inar, inşa devrimizi yüzünü açartan binlerce ileri hamleleri arasında bu kötü beceriksizliğin timsali olarak dördüncü yılını giriyor. Yani dört kilometrelik yol dört yılda bite-

[Baş tarafı 1 inci sayfa da]
dolayı teşekkül ederiz. Yarım saat sonra cevap vereceğiz.

Gemi hareket ediyor

Londra 6 (A.A.) — B. E. C. nin Calais radyosuna vermiş olduğu cevabda hastane gemisinin yarınki Sabah günü Newhaven'den hareket edeceği bildirilmiştir.

Bu iki gemi Mans denizini yarın sabah geçirecek, bir Fransız limanında bekleyen İngiliz esirleri ancak Çarşamba sabahı fecir zamanı hareket edebilecekler ve şümden biraz evvel Newhaven'e gelmiş olacaklardır.

Alman yaralıları

Londra 6 (A.A.) — Dinard hastane gemisindeki Alman yaralıları bu sabah üçüncü günün başlangıcını da Newhaven limanında idrak etmişlerdir. Dinard ve Saint-Yuhen hastane gemilerinin bugün hareket edemeyecekleri şümdü tahakkuk etmiştir.

Öğleden evvel Berlinde Londra arasına bir anlaşma olsa bile bu gemiler açık denize çıkabilecek için gece-nin geç saatlerine kadar mecl vukuunu beklemek mecburiyetinde durlar.

Yaralıların mübadelesinde aid anlaşma, seyahatin gündüz yapılmasını derpis etmektedir. Bu itibarla her iki hastane gemisi de hareket etmez. İkin Newhaven limanında gün doğumunu bekleyecekler ve fecirden sonra denize açılacaklardır.

lardır.

Makalenin muharriri, şiddetli suçlukların bu havalide kendisini hissettiğine bağışladığını ve Alman askerlerinin parmaklarının soğuktan katlanmış olduğunu ilâve etmektedir.

Pazar Ola Hasan Bey Diyor ki:

— Hasan Bey, inhi sarıların tuttuğu rakamı lara göre...
... İkiye karşı rağbet fazlalastı...
Hasan Bey — Tabii birader, görmüyor musun, alaturka musiki haftaları başladı!

Buhan Cahid

RADYOLİN

İLE SABAH, ÖĞLE VE AKSAM

Her yemekten sonra günde üç defa muntazaman
dışlerinizi fırçalayınız.

Askerî vaziyet

[Baş tarafı 1 inci sayfada]
lardan bazılarını, zühür eden fırsat, lardan istifade suretiyle birer parça olsun tavzihle çaişük. Bu hususlardan bir tanesi de, karşı taraf neşriyatın, dan bazı pek aykırı olanlarını bilmece, buriye tektiz etmekle beraber diğerlerine aldırış etmemek, fakat, düşmanların bu neşriyat ile istigal ettikleri esnada kendilerinin yapacakları iş ne ise onunla büyük bir dikkat ve a'ka ile uğraşmaktır. İşte, bu defa da böyle yaptılar. Çihan umumi efkârının, müttetik orduların o muazzam Kiyef muzafferiyetinden hiç istifade etmiye, rek bir haftadanberi hareketsiz gibi durmalarından ve hattâ bazı yerlerde Kizilordunun şiddetli mukabele taarruzlarına bile sadece mukabele ile iktifa etmelerinden mütevellid hayret ve şaşkınlığına hiç ehemmiyet vermiyerek yeni hareketlerinin icab ettirmekte olduğu yeni yığınakla bununla alakalı diğer tertibatı büyük bir sükûnet ve soğukkanlılıkla itihaz eylediler. Bu, nunla beraber düşmanlarını, her tek zablerinin akabünde birer parça olsun işlemelemeden de hâli kalmadılar. Me, selâ, Dnyeper Petrovsk doğusunda İ. tayınlarla müştereken üç Sovyet tümenini mağlûb ederek birçok binlerce esir aldıklarını bildirmelerinden biraz sonra şimalde Finlerin Petrozavodsk şehrine ve hattâ daha cenubdaki Sivir kanalı şark kısmına vâsil olduklarını ifân ettikleri gibi buna evvelsi gün de Kiyef imha sahasında 25.000 araba ile 8000 at daha toplayarak içtimam cyle, düklerini ilâve eylediler. En nihayet Leningrad etrafındaki son hareketler esnasında şehrin 9 kilometre cenubundaki tarihî Çar saraylarını da pek az tahribatla ele geçirmiş olduklarını ve Harkof ile Moskova, Leningrad ve Kronştad'daki mühim hedefleri sıkı ve devamlı bir surette havadan bombardıman ederek birçok ehemmiyetli zararlar husule ettirdiklerini bildirdikten sonra şimdiki yeni hareketi ifân ettiler.

Demokrasi devletleri için bir sürpriz olacağına fazla ihtimal verilen bu yeni hareketin hangi muntakadan nasıl bir gaye ile yapıldığına dair henüz hiç bir malûmat mevcut değildir. Maamafih biz, bir müddettenberi Odesa muhasarasının fazla sıkıştırılmamasına, Dnyeper dirseği doğusu ile Azak denizi sahillerinden Donez sancağı muntakasına ve aşağı Don nehri kıyılarında doğru yapılmakta olan harekâta pek fazla batılabilirliğine ve hattâ pek yakınlarda bulunulmasına rağmen Harkofun zaptı emrinde hiçbir tesebbüs bile yapılmamasına bakarak bu yeni hareketin Harkof garbi ile Desna nehri arasında tahşid edildiği tahmin edilen büyük Alman kuvvetlerinin Smolensk muntakasındaki Alman ordularıyla alakalı bir tarzda tahribat suretiyle mühimce kısımlarını eyleyem Biryansk - Yelnya - Wyasma ve daha şimal havalsinde bulunan Timoçenko ordularına karşı tevchil edilmek üzere bulunmasına fazla bir ihtimal verilmekteyiz.

Timoçenko ordularının, umumi vaziyet icabı olarak Almanların Smolensk bölgesinde taarruzlarını durdurmaları üzerine bir hayli istirahat etmiş ve ondan sonra da taarruza geçerek Alman kuvvetlerini kısa merhalelerle ate ite bugünkü hatta gelmiş olduğu malûmur ve bizim, maresal Timoçenkunun kendi cephesinin umumi vaziyetini göz önüne almayarak bu taarruzunu çok fazla ilerlettiği takdirde AL manların istediği bir şey yapmış ve bu itibarla da tehlikeli bir vaziyete girmiş olacağına bundan evvelki yazılardan müzdan birinde işaret etmiş olduğumuz sayın okuyucularımızın şüphesiz hatırlarındadır.

Son Kiyef hâdiseleri üzerine Timoçenko ordularında da bir kısım kuvvetin Harkofa ve daha cenubuna gitmiş olmasına bahsetmiş olduğumuz tehlikeyi bugün daha da büyültmek, tedir. Onun için, yeni Alman hareketi eğer filhakika bizim tahmin ettiğimiz şekilde bir hareket ise ve Almanların her türlü harizrik ve tedbir en küçük teferrihatına kadar ıca ve itihaz eyledikten sonra böyle bir harekete başlayacakları tabii olduğuna göre de saved kastettikleri inkısafları gösterirse lüpa Kiyef gibi Alman hatları içinde tehlikeli bir girtinti teşkil etmekte olan Timoçenko ordularının büyük bir tehlike ile karşılaşmaları beklenebilir.

Eğer maresal Timoçenko köfi muntakarda ihtiyat kuvvetine ve binaenaleyh Almanların böyle bir hareketini önlemek imkânına mâlik değışe yapacağı için, hiç vakit geçirmeden Moskova önlerindeki müdafaa hatlarına çekilmek olacağı mühtahasındayız. Zira, bunu yapmaz da yerinde durursa Kiyefte olduğu gibi ordularının kusatılmasına mahal verir ve dünya yeniden bir imha muharebesine şahid olur. Fakat, maresal Timoçenkunun böyle bir yığın, işbirliği yapmasına pek ihtimal verilemez.

mez ve kuvvet müvazenesini kendi lehinde görmeyeceği kabul edilebilir. Yalnız o zaman da, Wolhof nehr. gerisinde zaten pek emniyetli bir vaziyette bulunmayan Vorosilof ordularının dahi geri çekilmesine lüzum hâsıl olur. Bakalım, hâdiseleri bekleyelim.

K. D.

Matbuat mensublarının yardım mukaveleleri

Basın Birliği İstanbul Muntakası Reisliğinden:

Türk Basın Birliği azasile, matbuatın birlik dışında kalmış olan uzuvları arasında ölümlü vukuunda geriye bırakılmalarına yardım için imzalanmış 16.5.941 tarihli mukaveleye göre birinci yardım devresi Necib Ali Küçük'un ölümlü kapanmıştır. İkinci yardım devresine iştirak için 25.10.941 tarihine kadar iştirak hissesinin gönderilmesi merkez beyetine tebliğ edilmiştir. Mukaveleye imzâ girmemiş olan birlik asil ve yardımcı azaları ile gelen gazete ve mecmua idarelerinde devamlı bir şekilde çalışmakta olup bu işlemler edinmiş bulunduğu halde birlik kanunî hükümler dışında kalmış olan memurlar ve a'biye sefferi de birlik bölgeleri merkezlerinde bulunulmakta olan mukavele örneklerinden alarak yardım devresine bu müddet zarfında iştirak edebilirler.

Bu husus için Türkiye İş Bankası Ankara merkezinde 2381 numaralı hesaba açılmıştır. İş Bankası umumî müdürlüğü, matbuat mensublarına bir ceme olmak üzere bu hesaba yatırılacak olan yardım paralarının nakli için para istememesini 3.10.941 tarihli tamimî ile şubelerine bildirmiştir. İştirak hissesi muntakamız vesilesiyle verildiği halde bankaya yatırılması işine memnuniyetle tavassut olunabilir.

Hergün

(Baş tarafı 2 inci sayfada)

Kanada ise muhtelif bakımlardan Avustralyanın hisleri ile mütehasstır. Ayrıca Kanada Başvekilî daha geçenlerde bir Sovyet zaferine ümid bağlamam tehlikelerinde açıkça bahsetmiş, İngiltere için ihtiyatlı bulunmak lüzumunu ileriye sürmüştür.

Nefis işgillerde daha Sovyetlere yardım etmenin komünizme yardım etmek olmadığının hakkında resmî dillerde sık sık tekrar edilmekte olan cümleleri de ilâve edecek olursak bahsin İngiltere taallük eden kısmını bitirerek Amerika'ya geçebiliriz.

Sark seferinin açılması denilebilir ki, Amerikada harb taraftarlarından ziyade harb aleyhtarlarına yardım etmiştir. Amerika cumhurbaşkanının daha iki gün evvel gazetelere geçmiş olan nutku, Amerika en mühim gazetelerinden birinde daha dün çok tanınmış bir muharririn imzası altında çıkan makale, nihayet Gallup enstitüsünün yapmış olduğu son anketin verdiği netice budur.

Amerika 25 yıldanberi müttetib bir kütle halinde aleyhtarlık ettiği bir memlekete yardım etmeyi anlamıyor, o derece anlamıyor ki, cumhurbaşkanı Roosevelt efkârı umumiyeciy Rusya lehine imale edilecek için Staline müracaat ederek Rusyada dün hüriyetinin iade edilmesini istiyor, fakat henüz cevap alamadığını söylüyor, bu münasebette de aleyhtarlarının lâtifeleri ile karşılaşıyor.

Az evvel de söyledığımız gibi Anglo-Sakson âleminde göze çarpan bu ufak tefek değişiklikler emasa taallük etmez, harbe devam etmek arzusunun sarıldığını göstermez, delâlet edecek şey muharebenin uzaması, adalet esasına istinad eden bir Avrupa sulhünün mümkün olması halinde Anglo-Sakson zımmatlarının muharebeye devam kararını tatbikte biraz güçlük çekeceklerdir.

Ekrem Uşaklıgil

TIYATROLAR

İst. Belediyesi Konservatuarı
Tarihî konserlerden I.
DEDE İHTİFALİ
Bu akşam saat 21 de
ŞEHİR TIYATROSU
komedi kısmında

Son Posta Matbaası:
Neşriyat Müdürü: Hüseyin Ragıp Emeç
SAHİBİ: A. Ekrem UŞAKLIĞIL

İstanbul C. Müddeiumumîliğinden:

Açık bulunan İstanbul adliyesi bin kurus maaşlı zabıt kâtblüklerine memur kanununun 4 üncü maddesinde yazılı şartlara naz ve daktilo ile yazı yazmasını bilenler arasında müsabaka imtihanı yapılarak münasibleri alınacağından istekilerin imtihan günü olan 31/Birinciteşrin/941 Cuma günü saat 10 buçuktan bir gün evveline kadar bir dilekçe ile adliye encümeni reisliğine müracaatlarının gazetenizle ifânını dilerim.

★

İstanbul C. Müddeiumumîliğinden:

Açık bulunan İstanbul adliyesi bin kurus maaşlı piyade mübaşirliklerine orta mektep mezunu olanlar arasında müsabaka imtihanı yapılarak münasibleri alınacağından istekilerin memur kanununun 4 üncü maddesinde yazılı belgeleri hâmlen imtihan günü olan 31/Birinciteşrin/941 Cuma günü saat 14 buçuktan bir gün evveline kadar bir dilekçe ile adliye encümeni reisliğine müracaatlarının gazetenizle ifânını dilerim.

NEVROZİN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

Neuralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser.
İcabında günde 3 Kaşe Alınabilir. Her Yerde Pullu Kutuları İsrarla İsteyiniz.

Doktor İ. Zati Ügat

Belediye karşısındaki muayenehanesinde öğleden sonra hastalarını kabul eder.

Ankara M. M. V. Satın Alma Komisyonundan:

Aşağıda muhtasar vasıfları yazılı elektrojen grubu satın alınacaktır. Bu hususta görüşmek ve fenni şartnamesi bilâhare tekmennül ettirmek üzere alâkadar firmaların 10/Birinciteşrin/941 gününe kadar Ankara M. M. V. Harbiye Dairesi Riyasetine müracaatları.

- A - Tanınmış bir fabrikanın mamulâtı olması ve yeni bulunması.
B - Dört tekerlekli, yaylı ve saatte 45 Km. süratle yürüyüşe müsaid.
C - Bir aded 65 volt 60 amper ve 3,9 kilovat takatli ve diğer dört adedi 120 volt 150 amper ve 18 kilovat takatli dinamoju ve tevzi tabloju.
D - 4 - 6 silindirlî 4 zamanlı benzin veya dizel motörlü grup alınacaktır.
E - Grubun üzeri ve yanları saç evli ve yanları çalışırken yukarı kalıdırılabilir ve mal çatı halinde çekilde kapalı olacaktır.
F - Her grubun bir komple yedek tekerleği, 4 tonluk krikosu, dinamo ve motör için yedekleri ve lüzumlu avandanlık ve takımları olacaktır.
G - Grup haki renkte bir kat astar ve iki kat yağlı boya ile boyalı olacaktır.
H - Takımlar ve yedekler münasib bir sandığa yerleştirilmiş olacaktır. (8546)

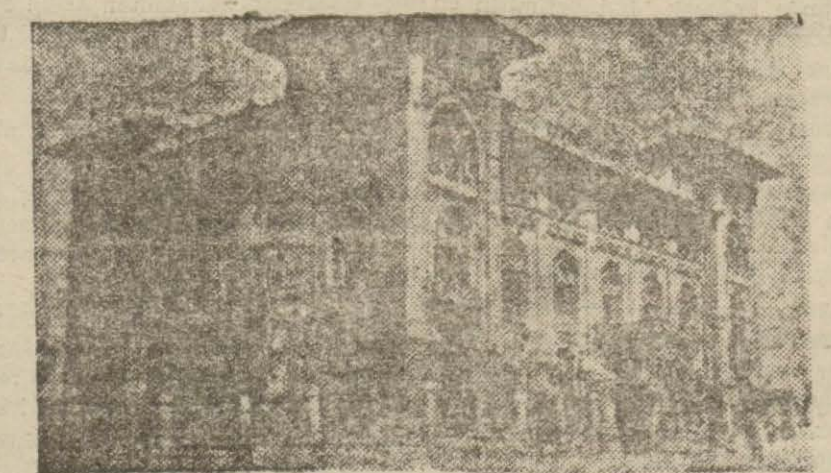
Devlet Demiryolları İşletme U. M. den:

Muhammen bedeli (1150) lira olan 1000 aded akupleman prizli ebonyit parçası ile 1000 aded batarya sandığı için ebonyit kontak plâkası (27/10/941) Pazartesi günü saat (11) on birde Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulü ile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (86) lira (52) kurusluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesakile birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyonu müracaatları lüzumdur.
Bu işe aid şartnameler komisyonun parasız olarak dağıtılmaktadır. (8926)

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888
Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası
Şube ve ajans adedi: 265
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 LİRA İKRAMIYE VERİYOR

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 Aded 1,000	Liralık	4,000 Lira
4	500	2,000
4	250	1,000
40	100	4,000
100	50	5,000
120	40	4,800
160	20	3,200

Dikkat: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmüşlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir. Kur'alar senede 4 defa, 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylül, 11 Birinci kânun tarihlerinde çekilecektir.

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden

- Muhammen bedeli 1825 lira tutan 5000 kilo paçavra pazarlık usulü ile satın alınacaktır.
- Pazarlık 13/10/941 Pazartesi günü saat 15 de Metro Hanının şimal katında yapılacaktır.
- Muvakkat teminat 140 liradır.
- Bu işe aid mukavele projesi, Levazım Müdürlüğünde görülebilir.
- İstekilerin mezkûr gün ve saatte kanunî vesikalari ve muvakkat teminatları ile komisyonunda hazır bulunmaları. (8932)

7 nci Tertib 3 üncü çekiliş Planı
Bu piyango 7/10/941 de Afyonda çekilecektir.

İkramiye Adedi	İkramiye miktarı Lira	İkramiye tutarı Lira
1	30.000	30.000
4	10.000	40.000
6	5.000	30.000
40	2.000	80.000
120	1.000	120.000
160	500	80.000
1.200	100	120.000
1.200	50	60.000
8.000	10	80.000
160.000	2	320.000
170.731	← Yekûn →	960.000

Tam bilet 4 lira Yarım bilet 2 lira
Yüz biletle 42,68 bilet kazandı. Hasılatın % 60 ı ikramiye olarak dağıtılacaktır.

WILLI PIYANGO

TALİH GÜNEŞİ BİRDEN DOĞAR

İÇ KURTARICI

HAVADA DENİZDE HERYERDE

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Küçük tasarruf hesapları 1941 İKRAMIYE PLANI
Keşedeler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.
1941 ikramiyeleri

1 aded 2000 liralık	2000.— lira	8 aded 250 liralık	2000.— lira
3 » 1000 »	3000.— »	35 » 100 »	3500.— »
2 » 750 »	1500.— »	80 » 50 »	4000.— »
4 » 500 »	2000.— »	300 » 20 »	6000.— »